

Rouwboarden / Epitafen

Gens Nostra

Tijdschrift voor familiegeschiedenis,
genetica en heraldiek

Jaargang 79
nummer
3
mei
juni
2024

- De Pillen van Dordt
- De oudste generatie van de familie Brouwers in Groningen

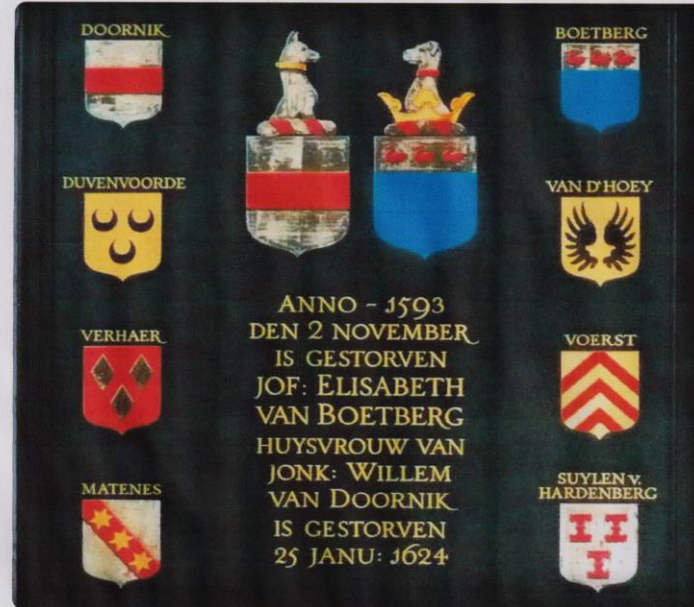
ngv
Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Gens Nostra

Tijdschrift voor familiegeschiedenis,
genetica en heraldiek

Jaargang 79
nummer
5
september
oktober
2024

- Rouwborden in Nederland - deel 2
- DNA speurtocht

ngv
Nederlandse
Genealogische
Vereniging

De artikelen over rouwborden in Nederland - deel 1 en 2.

Even voorstellen:
Fred van der Zwan
73 jaar

Inleiding.

Vraag:

Waar komt mijn belangstelling voor rouwborden vandaan ?

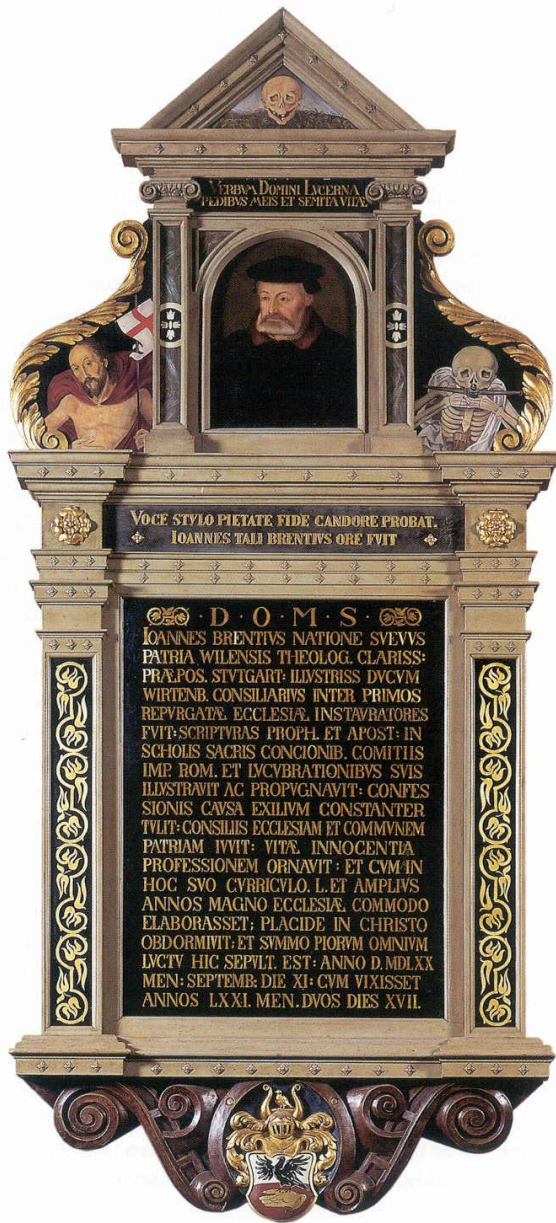
Antwoord:

In de kwartierstaat van mijn voorvader, Johannes Frederik Baumann, geboren te 's-Hertogenbosch, chirurgijn te Scheveningen en aldaar overleden / begraven in/nabij de Oude kerk op 14/15 januari 1796, werden diverse rouwborden gevonden.

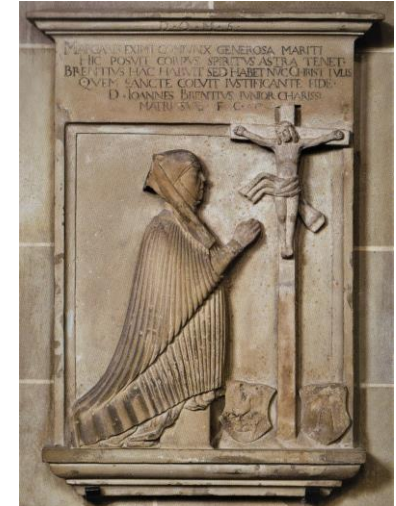
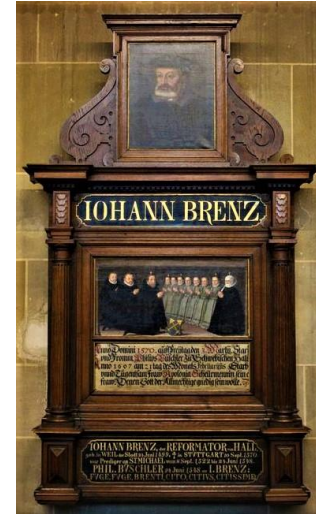
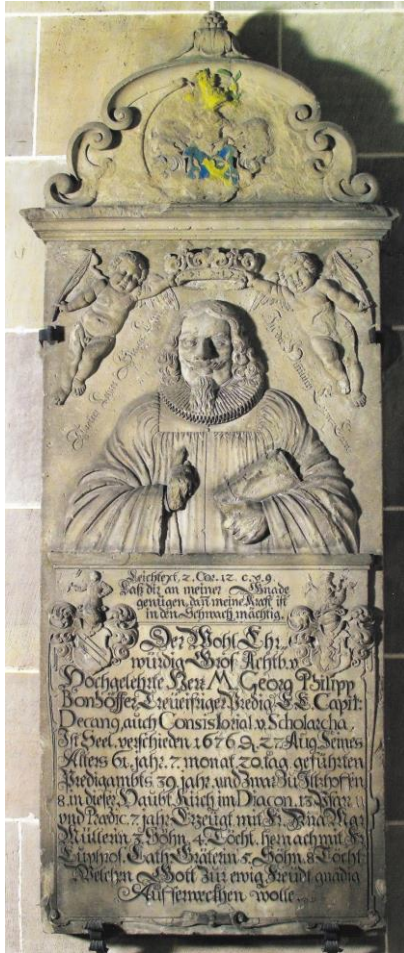
De informatie opgenomen in deze rouwborden / epitafen geeft veelal aan wat de overleden persoon gedaan heeft in zijn leven en geeft informatie over tijd, plaats, familie en omstandigheden waarin hij geleefd heeft.

Op veel rouwborden is ook een afbeelding van het familiewapen opgenomen.

Rouwborden met familiewapens uit mijn kwartierstaat:
Families Brenz, Zeller en Essig-Breitschwert

Herdenkingsbord m.b.t. de vlucht van Johannes Brenz uit Schwäbisch Hall en het rouwbord voor 1ste echtgenote

Aanverwantschap

M(AGISTER)IOANNESCHMIDLINVS CAMPIDONENSIS POSTQVAM
 PERANNOS MVLTOECCLESIIS: ETHVICVRACENSI
 TANDEM, SINGVLARICVM ZELOET SINCERITATE
 PRAEFIT, HIC VRACI 19. NOVEMBRIS ANNO AET(ATIS)
 49. CHR(IST)IVERO 1594. PLACIDEIN CHR(IST)O
 OBDOMIVITIPSIVSANIMA/
 REQVIESCATINPACE

Magister Johannes Schmidlin aus Kempten ist, nachdem er viele Jahre lang (verschiedenen) Kirchen, endlich auch (dieser) hier in Urach, mit außerordentlichem Eifer und Ernst (als Pfarrer) vorstand (HD vorgestanden hatte), hier in Urach am 19. November seines Alters 49 Jahr (HD im 49. Jahr), von Christi (Geburt) aber 1594. sanft in Christo entschlafen, seine Seele ruhe in Frieden.

M. IOANNES SCHMIDLINVS CAMPIDONENSIS POSTQVAM
 PERANNOS MVLTOECCLESIIS ET HIC VRACENSI
 TANDEM SINGVLARI CVM ZELO ET SINCERITATE
 PRAEFIT HIC VRACI 19. NOVEMBRIS ANNO AET.
 49. CHR(IST)I VERO 1594. PLACIDE IN CHR(IST)O
 OBDOMIVIT IPSE ANIMA
 REQVIESCAT IN PACE

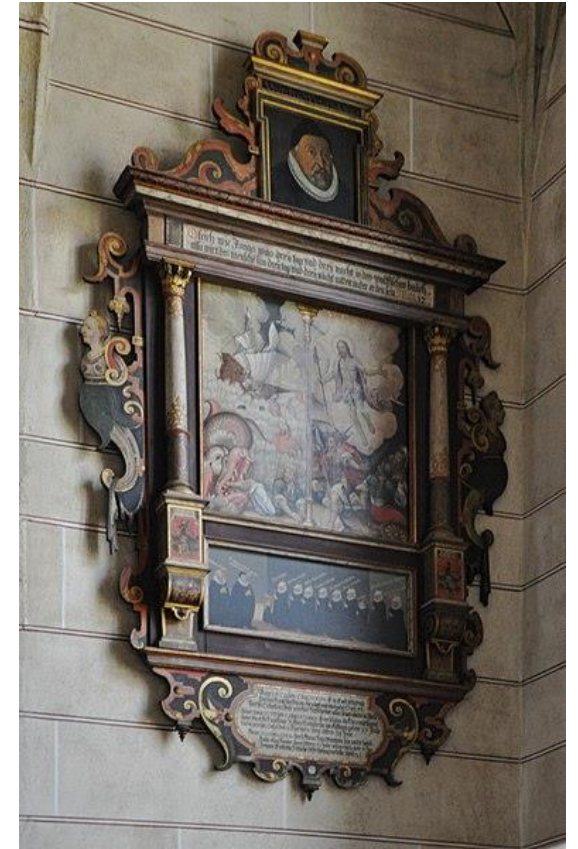
JOHANNES SCHMIDLIN
 (1545 - 1594)

Rouwbord familie Schmidlin.
 Ook uit mijn kwartierstaat.

Johann Lorenz Schmidlin
 (1626 - 1692)
 (adelsdiploma 22. Januari 1639)

Paris Scholl

Familie Scholl St. Amanduskirche Bad Urach

**Familie Scholl
St. Amanduskirche
Bad Urach**

5 Scholl, Wolfgang Wilhelm, (1) * Urach ... 1627, † Brackenheim 22. 2. 1688, 21. 2. 1649 Magister Tübingen, 1651 Diakon zu Brackenheim, 1669 Pfarrer ebd. (Schollb. 31); ∞ I. Wildberg 8. 7. 1651 Anna Beate Zeller, * ebd. ... 1632, † Brackenheim 15. 5. 1673, T. v. Johann Konrad Z., Prälat zu Bebenhausen, u. d. Anna Maria Essich; s. Zellerb. 17, Zeller (20) 9, Waidelich-Haug (94) 84; ∞ II. Brackenheim (Beinstein) 27. 4. 1675 Anna Katharina Frey, * ..., † ... (∞ Brackenheim 30. 8. 1692 Johann Ulrich Albrecht, * ..., † ..., Spitalmeister zu Brackenheim), T. v. Johann Marx F., Pfarrer zu Beinstein.

Kinder, zu Brackenheim geboren,
erster Ehe:

- a. Wolfgang Konrad, * 26. 4. 1653, † Brackenheim 30. 12. 1673, stud. phil.
- b. Johann Andreas, * 16. 7. 1655. (12)
- c. Christoph Melchior, * 26. 12. 1657, † Kaltenwesten 22. 6. 1700, 16. 3. 1681 Magister Tübingen, 1687 Pfarrer zu Kleingartach, 1689 Diakonus zu Güglingen, 1693 Pfarrer zu Kaltenwesten (heute Neckarwestheim); ∞ Knittlingen 16. 8. 1687 Marie Susanne Wieland, * ebd. 13. 10. 1665, † ...; s. Fikler (3) 120.
- d. Maria Barbara, * 14. 5. 1661, ∞ I. Deckinger, II. Schmidlin (13)
- e. Friedrich Tobias, * 9. 1. 1664, † Brackenheim 28. 6. 1665.
- f. Ludwig Wilhelm, * 11. 5. 1666, † ebd. 8. 4. 1676.
- g. Benigna Judith, * 5. 10. 1668, † ebd. 16. 4. 1669.
- h. Johann Konrad, * 6. 5. 1671, † ebd. 27. 11. 1675.

zweiter Ehe:

- i. Wolfgang Wilhelm, * 8. 5. 1676, † ebd. 16. 8. 1677.
- k. Marx Heinrich, * 31. 7. 1677. (14)
- l. Joh. Wilhelm, * 30. 8. 1678, † ebd. 29. 1. 1685.
- m. Wolfgang Konrad, * 26. 9. 1682, † ..., Chirurg zu Mühlhausen a. d. Enz; ∞ Stuttgart 19. 2. 1715 Christine Coccius, * ..., † ..., T. v. Vinzenz C., Schneider ebd.

12 *Würt. Fam. Stiftungen, Febr. 1729
Scholl Stiftung*

Anno Dmm. 1574 uff den 13 tag mar-
tij starb die Tugentreich fraw Lucia Dre-
werin Leonhart Breitschweres Amptmans
alhie zu Mercklingen Haus Fraw der
Allmechtig Barmherzig gietig Gott
welle ir und uns allen ain freliche
Ufferstehung verleihen. Amen.

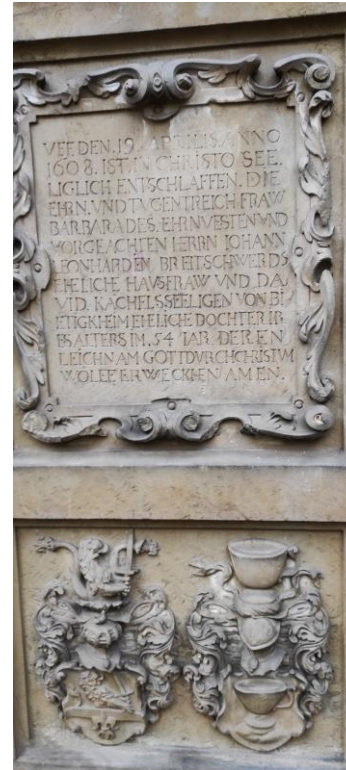
Es ligen auch benader ehgemech acht kinder
alhie begraben und iedes im Jar seines alters
Abgestorben namlich Lucia starb im Jar. 43.
Stoffel starb im Jar. 46. Maria Salome im Jar. 48.
Maria Salome starb im Jar. 50. Lucia im Jar. 51.
Lucia starb im Jar. 53. Katarina im Jar. 64.
Justina starb im Jar. 64.

Epitaph Lucia (Luzie) Dreher (* 1521 - † Mercklingen [Kr. Leonberg] 13. März 1574)
Wappengrabstein in der alten Kirche zu Mercklingen

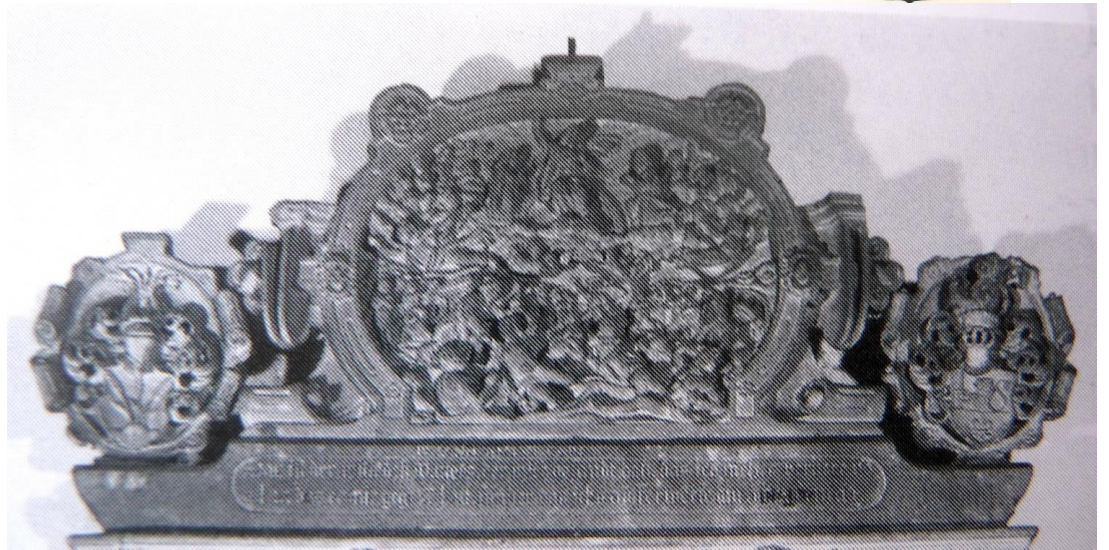

Familie Breitschwert

Leonard Breitschwert (1519 - 1593)

JACOB KORN DER ÄLTERE
(1550 - 1610)
ANNA BREITSCHWERT
(1555 - 1618)

Rouwborden (epitafen)

Wat zijn rouwborden ?

Wat is het doel van rouwborden ?

Waar vind je rouwborden ?

Vormvereiste ?

Teksten op rouwborden.

Wapens op rouwborden.

Rouwborden in Protestantse kerken in Nederland.

Rouwborden in Rooms Katholieke kerken in Nederland

Schilderijen van kerkinterieurs met een hond. (Betekenis ? !)

Wat is een rouwbord ? Epitaaf, letterlijke betekenis: Opschrift op een grafteken.

Een monument (grafschrift) op de muren of pilaren van kerken ter nagedachtenis aan een overledene. Het grafschrift kan een eenvoudige plaquette zijn of worden versierd met geschilderde of plastic afbeeldingen. De structuur en het ontwerp van het grafschrift, dat in de 15e eeuw gebruikelijker werd, doet denken aan het ouderdomsessay 100 jaar later. Het wapen van de familieleden en van de overledene zijn meestal te vinden in het grote centrale paneel boven de inscriptiepanelen. Vooral in het geval van adellijke families zijn de wapens van de groot- of overgrootouders (links en rechts op het paneel) (bijzonder) gespecificeerd opgenomen. Door de grote behoefte aan versiering in de kerken van de reformatie in de 17e en 18e eeuw, kwamen grafschriften steeds vaker voor. De ornamentele toevoegingen laten in de meeste gevallen geen twijfel bestaan over de herkomstbepaling van de overleden persoon en zijn of haar afkomst.

Voor het plaatsen van rouwborden in kerken moest (oorspronkelijk) betaald worden. Een "oude" vorm van Kerkbalans. In de vooravond van de Franse tijd, circa 1795 zijn veel rouwborden vernietigd of weggehaald door familieleden. (Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap)

16de / 17de eeuw.

De burgerij in de noordelijke Nederlanden, door rijkdom ook belust op status neemt het middeleeuwse gebruik van de adel om wapens te voeren over. Het bord met daarop afgebeelde, “aangenomen” wapen wordt voor de lijkst uit gedragen op de dag van de begraafing en later opgehangen in de “protestantse” kerk. (Ook op zondagen ?!)

Constantijn Huygens, (1596 - 1687)
diplomaat, geleerde, componist en dichter,
was een tegenstander van het ophangen
van epitafen in kerken.

Hij vond het:

“REDELOZE IJDELHEID BINNEN ONZE KERCKMUREN”.

Zondag begraafdag.

Op 16 juli 1602 wordt in Amsterdam, door de Heeren van den Geregte een Keur uitgevaardigd dat op zondag niet meer mag worden begraven in de Amsterdamse kerken. Zulks ter voorkoming van stank. Deze Keur wordt in 1617 opnieuw uitgegeven.

Rouwboarden van man en vrouw (echtbaar)

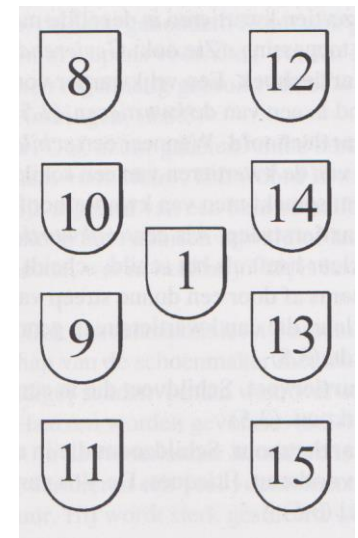
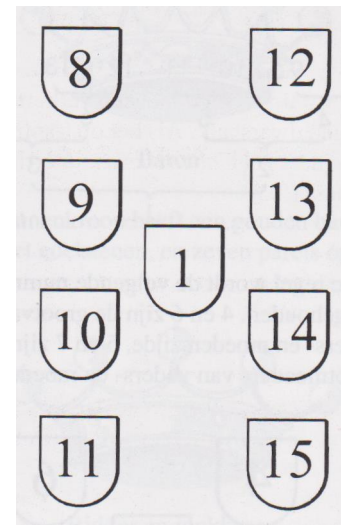
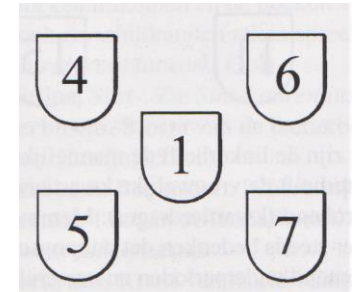
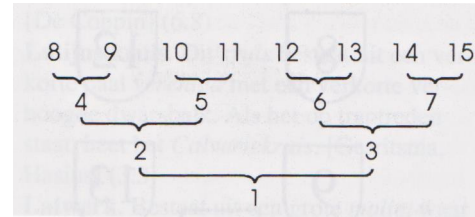
Rouwboarden / epitafen met tekst en wapens van voorouders

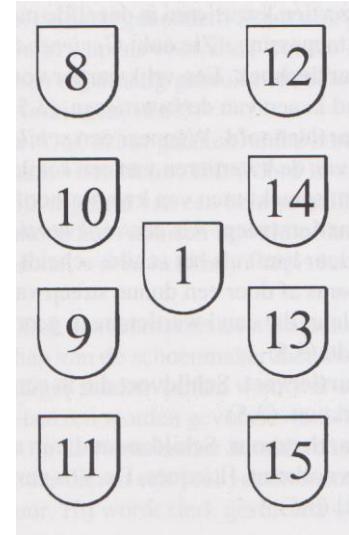
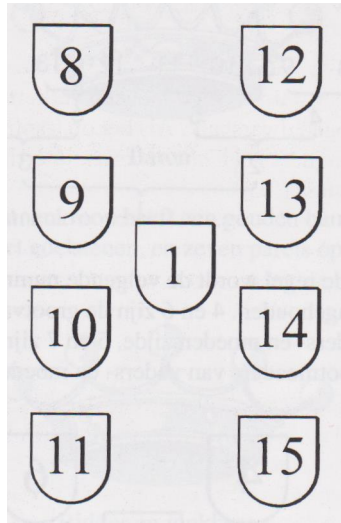
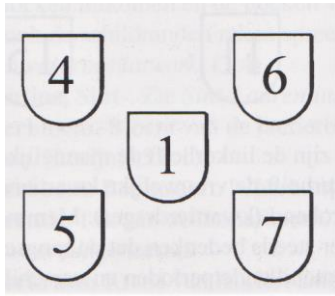
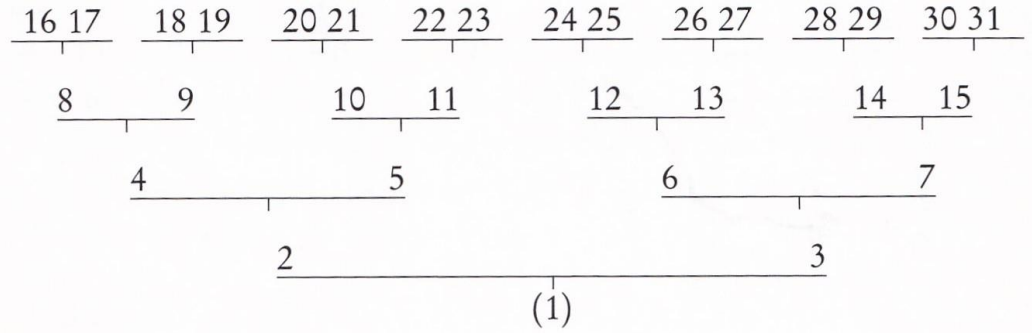
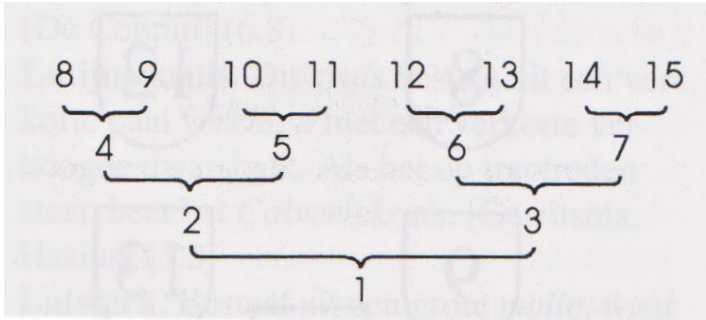

Kwartierstaat nummering op rouwborden

- a. 4 grootouders
- b. 8 overgrootouders
- c. 8 overgrootouders
  - links vaderszijde
  - rechts moederszijde

- a. 4 grootouders
- b. 8 overgrootouders
- c. 8 overgrootouders
  - links vaderszijde
  - rechts moederszijde

Kwartierstaat nummering op rouwborden

Casper Jaspersz. van Kinschot
X 1617
Catharina Sweers de Weert

Harper Maertensz. Tromp
X 1654
Magdalena van Adrichem

Casper Jaspersz. van Kinschot
X 1617
Catharina Sweers de Weert

Reinier Adriaensz. Pauw
X 1632
Adriana Jöncheijn

Gaspar Gasparz. van Kinschot
X 1625
Sara Harperdr. Tromp

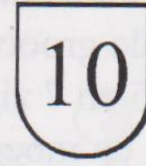
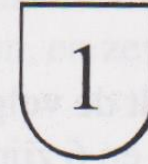
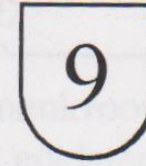
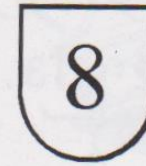
Anthonij Gunter van Kinschot
X 1673
Aleida Reiniersdr. Pauw

Gaspar Gasparz. van Kinschot
X 1701
Catharina Cornelia van Kinschot

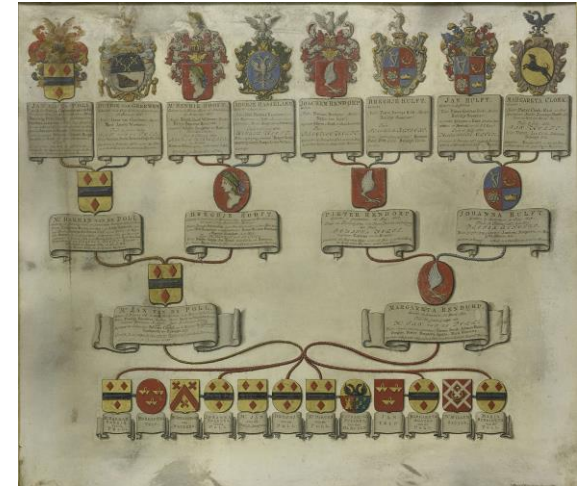

Johan Anthonij van Kinschot
(1708-1766)

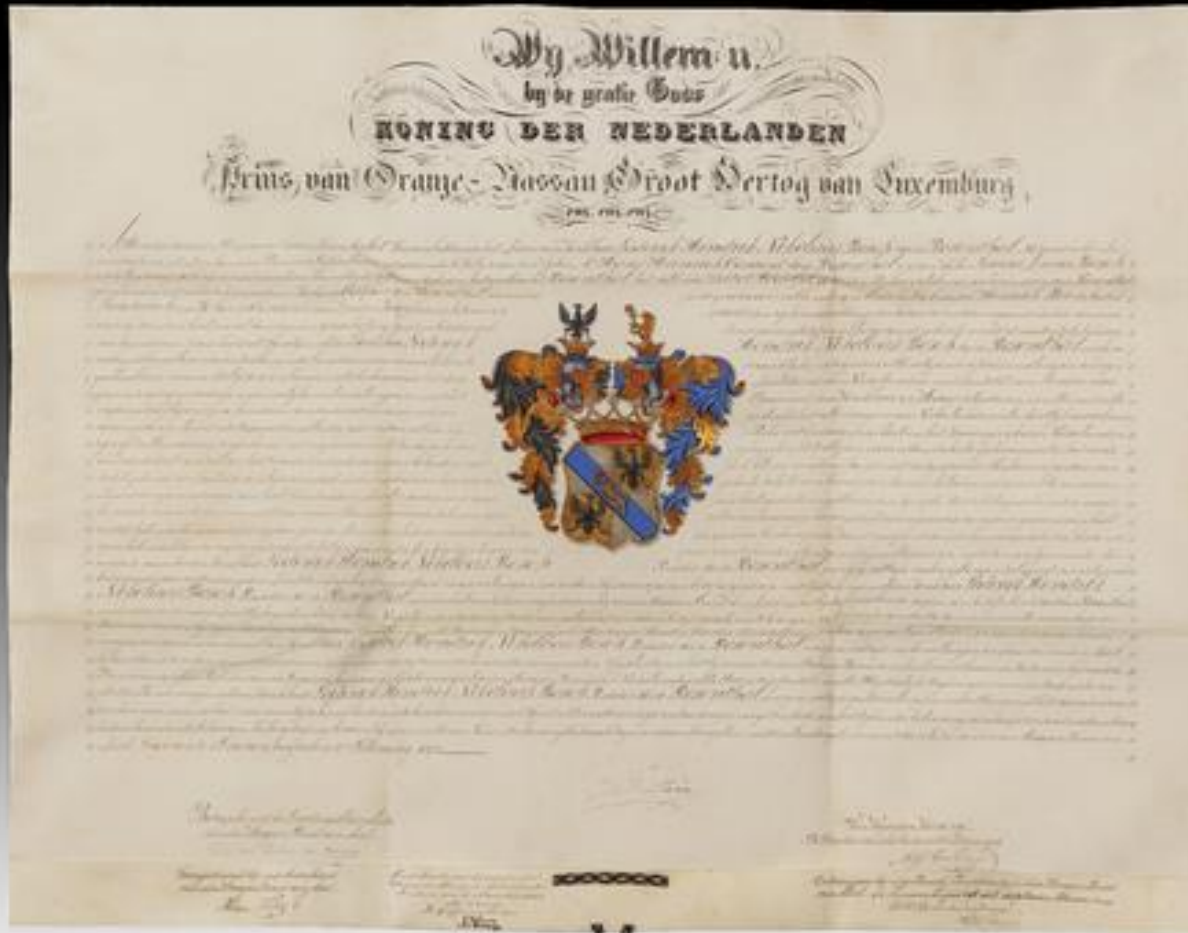
Wapenkwartierstaat
met kwartierverlies.
(8-9 = 12-13)

Wapenkwartierstaat Van de Poll
 (1 persoon - 16 kwartieren)
 (Alle kinderen - 8 kwartieren)

**Adelsdiploma van
koning Willem II
"Bosch ridder van Rosenthal"
KB 27 februari 1843**

**Adelsdiploma van
Keizer Jozef II
4 februari 1788
Edler von Rosenthal**

Nicolaas Harmen van Echten
genaamd van Dongen tot Entinge
- geb. De Klencke te Oosterhesselen, 11 oktober 1690
- overl. Bonnen, 10 oktober 1742
was gedeputeerde en drost van Drenthe

Kwartierstaatnummers 16 tot en met 31.

Kwartierstaat van Nicolaas Harmen van Echten gen. van Dongen tot Dunningen

Generatie I

1. Nicolaas Harmen van Echten gen. van Dongen tot Dunningen, geb. Oosterhesselen (havezate de Klencke) op 11 oktober 1690, baron van Dongen, heer van Entingen, drost van Coevorden en de Landschap Drenthe, geadm. in de ridderschap van Drenthe, gedeputeerde, ovl. Bonnen op 10 oktober 1742.

Generatie II

2. Rutger van Dongen tot Dunningen en de Klencke (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1958:522 en noot 11, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1959:201 gen.VI), geb. circa 1660, heer op Oldengaerde, majoor, kolonel in Staatse dienst, ovl. op 10 februari 1710, begr. Oosterhesselen, tr. met
3. Rutgera van Loen (Loon) (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1958:522 en noot 11, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1959:201 gen.VI), geb. circa 1670.

Generatie III

4. Cornelis Gerritsz van Dongen (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:8 gen.IV), geb. circa 1630, student te Utrecht 1652, geadm. in de ridderschap van Drente 1664, beleend met het Alphersgoed na dode van zijn grootvader 1643, 1663, ovl. Dwingelo in 1713, otr. Zwolle op 11 december 1658, tr, kerk. huw. Dwingelo met
5. Anna Elisabeth van Echten, geb. Dwingelo circa 1632, ovl. Zwolle op 29 oktober 1698.
6. Rutger van Loen (Loon), geb. circa 1640, ovl. op 14 november 1702, tr. circa 1667 met
7. Wilhelmina Johanna van Welvelde, geb. circa 1640, ovl. op 7 juni 1688.

Generatie IV

8. Gerrit van Dongen (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:7-8 gen.III), ovl. Zwolle kort voor 5 oktober 1636 (aan de pest), tr, kerk. huw. aldaar op 19 september 1626 met
9. Aldegonda van Rechteren (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:8 gen.III), ovl. voor 5 oktober 1636 (aan de pest).
10. Johan van Echten, geb. circa 1605, ovl. tussen 18 juni 1667 en 18 augustus 1670, tr. met
11. Ida van Voorst, geb. circa 1609, ovl. in 1650.
12. Adolf Hendrik van Loen (Loon), ovl. in juni 1643, tr. met
13. N.N. van Loë.
14. Hendrik van Welvelde, geb. circa 1610, ovl. in april 1693, tr. (2) in 1662 met Anna Margaretha Sloet.
Uit dit huwelijk geen kinderen, tr. (1) op 2 juni 1640 met
15. Florentina Rengers, geb. circa 1615, ovl. op 15 mei 1652.

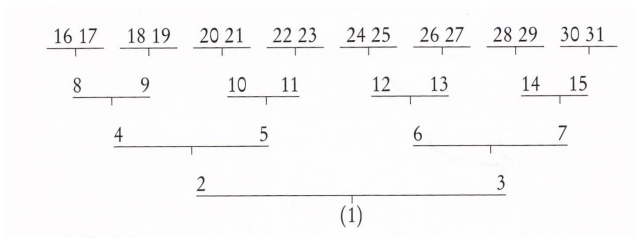
Generatie V

16. Cornelis van Dongen (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1885:96, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:6-7 gen.II, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1973:321), geb. circa 1559, beleend met de tienden van de gehele buurtschap Zalne en 18 morgen land in Mastenbroek 1599, na koop beleend met het Alphersgoed te Zalne leenroerig aan de ambtmannie van Essen 1607, raad 1611, burgemeester en schepen van Zwolle 1613, schout van Zwolle en Zwollerkerspel 1614-1636, ovl. Zwolle op 24 september 1636 (aan de pest), tr. voor 1598 met
17. Maria van Hoevenstein (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1885:96, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:6-7 gen.II, De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1973:321), ovl. na 2 maart 1635.
Hij krijgt een vrijeleide van graaf Frederik van den Bergh om zich vanuit Holland op zijn goederen buiten Zwolle te vestige, 22-6-1598. Hij koopt met zijn vrouw een huis op het Eiland in Zwolle van Peter Mulert tot Camferbeek en Wilhelmina van Langen, 18-1-1606. Voorts kopers van een helft in Cnopperts kampen in Zwollerkerspel 1624 en van de wederhelft, groot 3½ morgen land onverscheiden in 5 morgen mei 1626. LLEB leen 424: In Mastbroec 18 morgen landes, in Zuethemerslage, 19-12-1598: Cornelis van Dungen, na opdracht door Derck van der Beke, als volmacht van Gese ten Bussche, weduwe Spoell, met Herman van Spuelde als haar momber (dl. III fol. 41v); 7-7-1634: Cornelis van Dongen, schout te Zwolle (dl. IV p. 148).
LLEB leen 446: Dye tiende groeff ende small aver dye boerscap tho Zalne, 1598 t/m 1634: als voren.
18. Henrick van Rechteren tot Hoonhorst (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:8), tr. met
19. Johanna van Munster (De Nederlandsche Leeuw vanaf 1883 1941:8).
20. Reinold van Echten, geb. Dwingelo circa 1566 (schatting), heer van Oldengaarden, ovl. tussen 4 april 1644 en 10 februari 1646, tr. met
21. Anna van Welvelde, ovl. voor 23 november 1648.
22. Diederik van Voorst, geb. circa 1575, ovl. in 1650, tr. Dalfsen in 1602 met
23. Alegonda van Munster, geb. circa 1578, ovl. in 1661.
24. Caspar van Loen (Loon) (Leenhof proost St. Pietersabdij Utrecht), tr. met
25. Theodora van Munster.
26. Rogier van Loë, tr. met
27. Sophia Pieck.
28. Johan van Welvelde, tr, kerk.huw. op 16 november 1606 met
29. Barbara van Warmelo.
30. Zeino Rengers, tr. met
31. Wilhelmina Sloet.

Nicolaas Harmen van Echten, genaamd van Dongen tot Entinge.
 geboren op de De Klencke te Oosterhesselen op 11 oktober 1690,
 overleden te Bonnen op 10 oktober 1742, was gedeputeerde en drost van Drenthe.
 Kwartierstaatnummers 16 tot en met 31.

Onderzoek voorjaar 2024

Heraldische pracht en praal in kerken.

Kerken werden niet alleen gebruikt voor godsdienstoefeningen maar ook als vrije “openbare” ontmoetingsruimten.

Op z’n plek was zichtbaar welke belangrijke gebeurtenissen hier hadden plaats gevonden.

Een voorbeeld. In de Haagse Grote of St. Jacobskerk werd de kapitelvergadering gehouden van de Orde van het Gulden Vlies.

De wanden van de kerk werden “versierd” met de wapenborden van de deelnemende Vliesridders.

Een ander voorbeeld.

In de Pieterskerk te Leiden werd een gedenkbord aangebracht ter herdenking van het ontzet van Leiden op 3 oktober 1574. Speelman zorgde d.m.v. zijn postduiven voor contact met de Geuzen / Willem de Zwijger.

Willem Cornelisz. “Speelman”, (later) genaamd van Duijvenbode (* 1542 – † 8-11-1616)

Leids stadsdiploma (3 oktober 1576/8) toekenning familienaam en wapen.

Speelman, luitspeler en organist der Pieterskerk te Leiden, vaandrig bij de schutterij.

Begraven Pieterskerk te Leiden op 10 november 1616

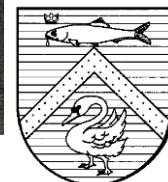
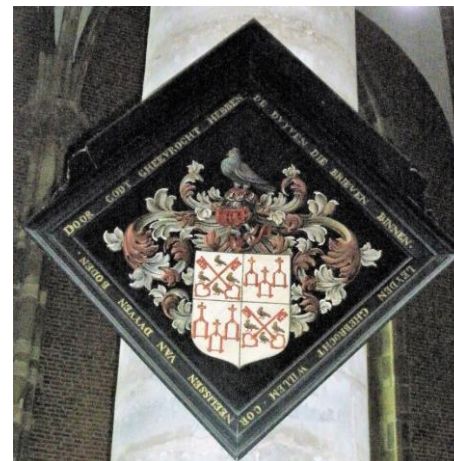
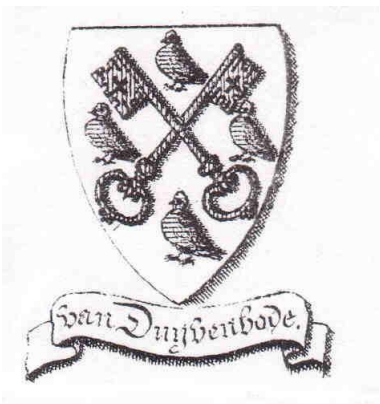
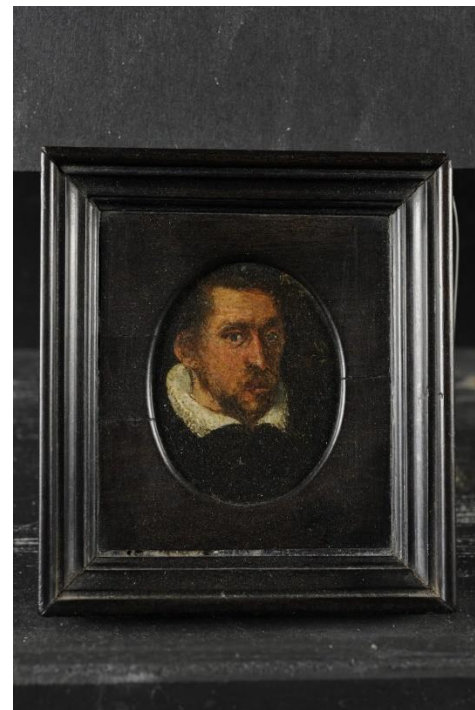
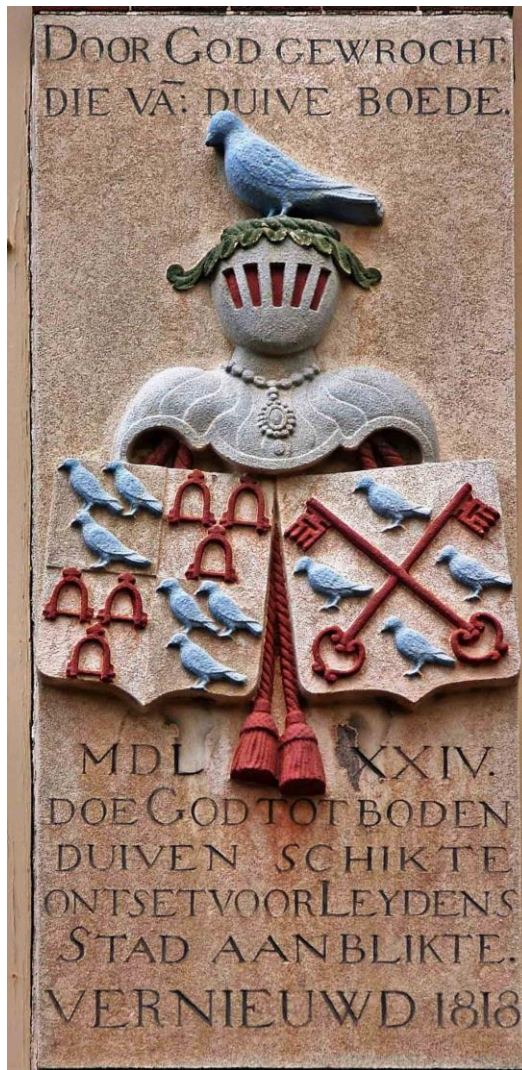
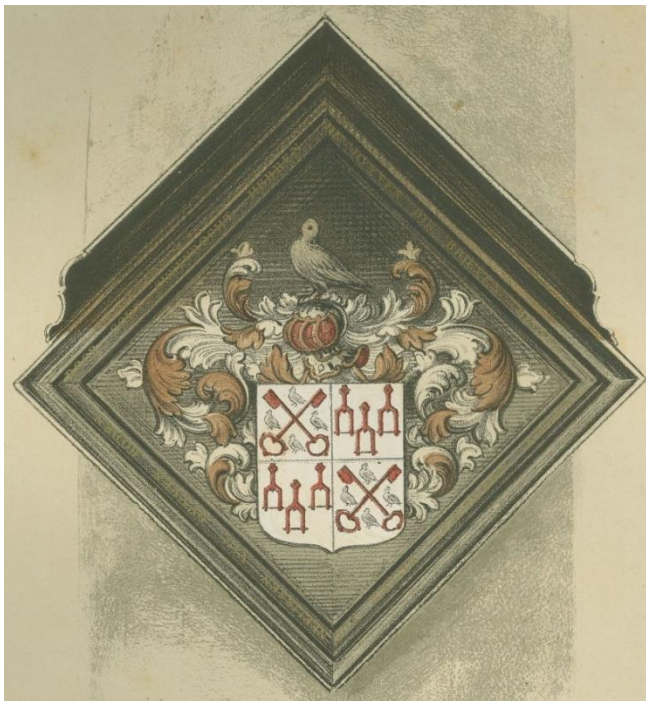
Toren St. Jacobskerk 's-Gravenhage

Kapitteldag orde Gulden Vlies

Pieterskerk – Leiden – gedenkbord

Door Godt gheevrocht hebben / de duyven die brieven binnen /
Leyden ghebrocht Willem Cornelissen van Duyvenboden.

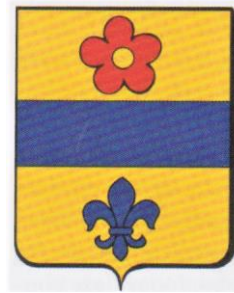
Zie artikel in de
De Nederlandse Leeuw Jaargang CXCL
Nr. 1. Maart 2023,
blz. 1 t/m 12.
Uitgave: KNGGW

Aanwezig in de consistoriekamer van
de Nederlands Hervormde Gemeente
te Oene.

... Ten Holthe & Josine Markolff

Gerrit ten Holte

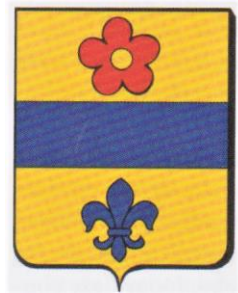
Het grootste rouwbord is ter nagedachtenis aan Gerrit ten Holte, schout van Epe. Deze Gerrit ten Holte is ook een poos de huurder geweest van het brouwhuis van het klooster. Onder de bepaling, dat hij het brouwhuis moest opknappen, heeft hij dit huis gehuurd. Hij heeft van dit brouwhuis een prachtige woning gemaakt. Dit sierlijke huis werd later in Oene "Het Klooster" genoemd. Gezien deze gegevens is het dus niet zo verwonderlijk, dat we zijn rouwbord ook in de consistorie aantreffen.

Op dit rouwbord treffen we enkele noemenswaardige tekens aan:
-lelie met de Gelderse roos; (samen met de lelie een veel gebruikt wapenfiguur)
-een kroon met 17 parels

Ter Holte / Ten Holthe

Gerrit ten Holte

Adellijke religieuzen uit klooster Nazareth te Oene (zie dia 20)

Tevens hangt er nog een rouwbord van een Ten Holte, welke waarschijnlijk gehuwd was met Josine Markolff. Ook hier zien wij de Lelie met de Gelderse Roos afgebeeld. De vogel is een Meerkol. (dialect voor Vlaamse gaai). Ook werd deze vogel wel een markolf genoemd. De markolf was het teken van de familie Markolff.

Deze vijf rouwborden dragen allemaal een familiewapen op een zwarte achtergrond.

Al deze vijf borden hebben:

- een familiewapen, dat in een ruit staat;
- een krans rondom de ruit;
- kroon met 11 parels.

Deze kronen met parels vertellen ons, dat we met adellijke kloosterlingen hebben te doen.

Bijbels gezien, teken van waardigheid.

(2 Samuël 12 vers 30)

En hij nam de kroon haars koning van zijn hoofd af, welker gewicht was een talent goude, met edelgesteente, en zij werd op Davids hoofd gezet.

Naast de familiewapens zijn er op de rouwborden ook tekens, die veel weg hebben van de tekens die we bij de Franciscanen aantreffen.

Schedel -Zandloper

Ds. Johannes Noordink

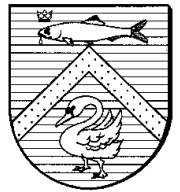
(predikant in Oene van 1873-1876 en van 1879-1882)

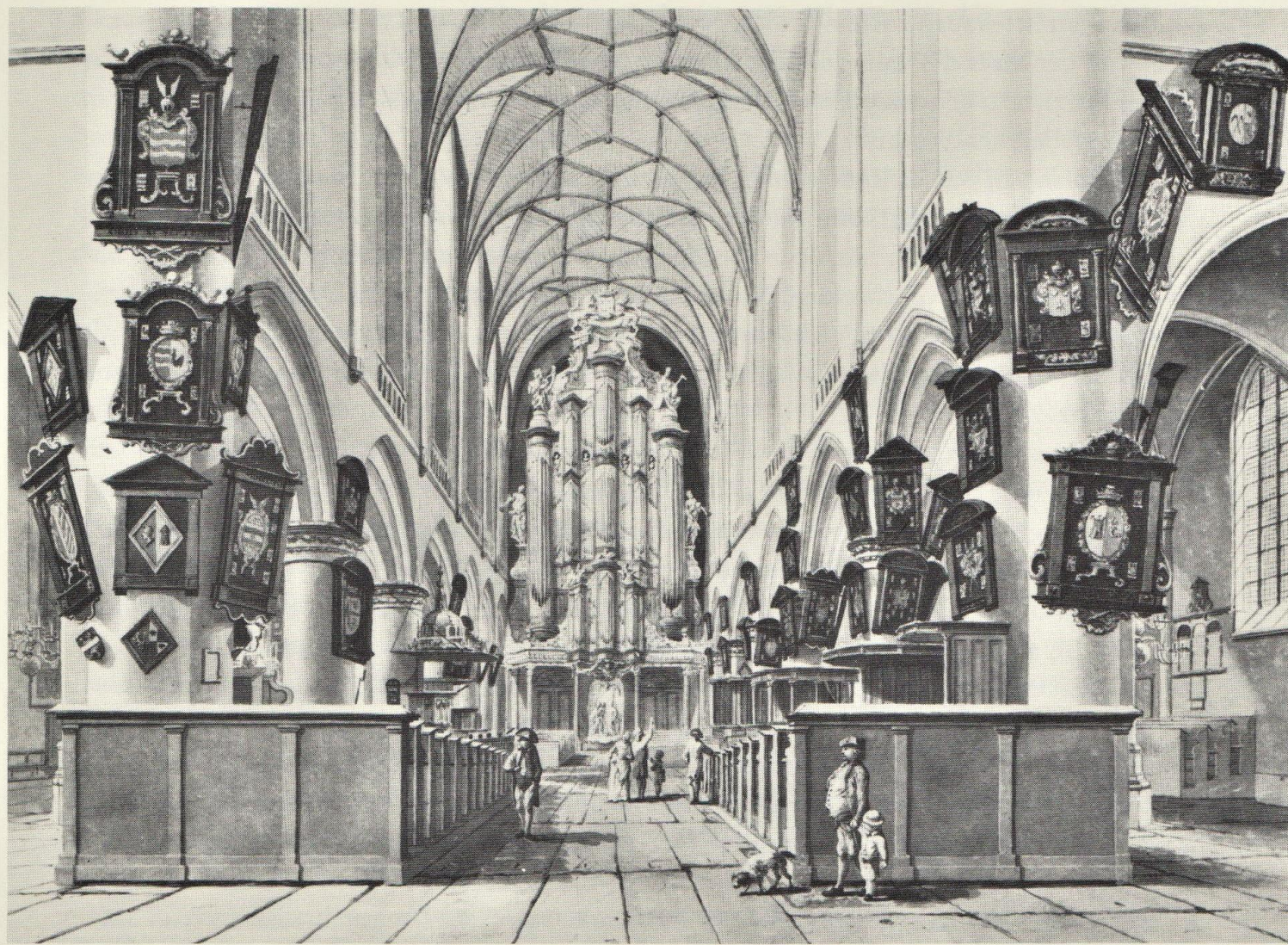
liet ze restaureren en nu nog vormen ze een fraaie versiering van de kerkenraadskamer.

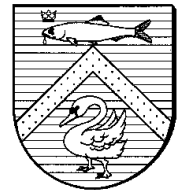
St. Bavo – Haarlem. Westelijke richting .
Schilderij van Job Adriaensz. Berckheyde, 1668.

Interieur van de Grote of St. Bavo Kerk te Haarlem met rouwborden. Tekening door Vincent van der Vinne, ca. 1789.

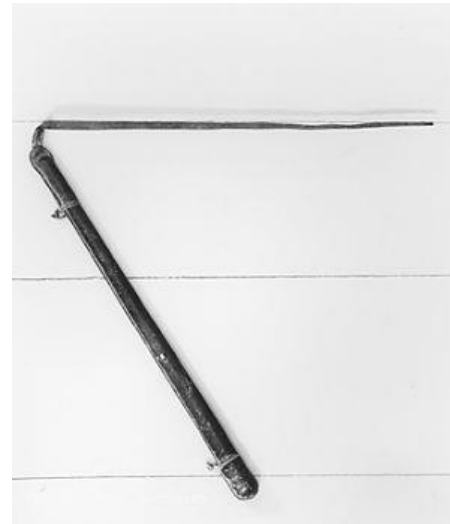
St. Bavo – Haarlem. Oostelijke richting
Gewassen tekening door Vincent Jansz. van der Vinne, ca. 1789.
Noord-Hollands Archief, code 53-000433.

Schilderijen van kerkinterieurs met een hond. (Betekenis ? !)

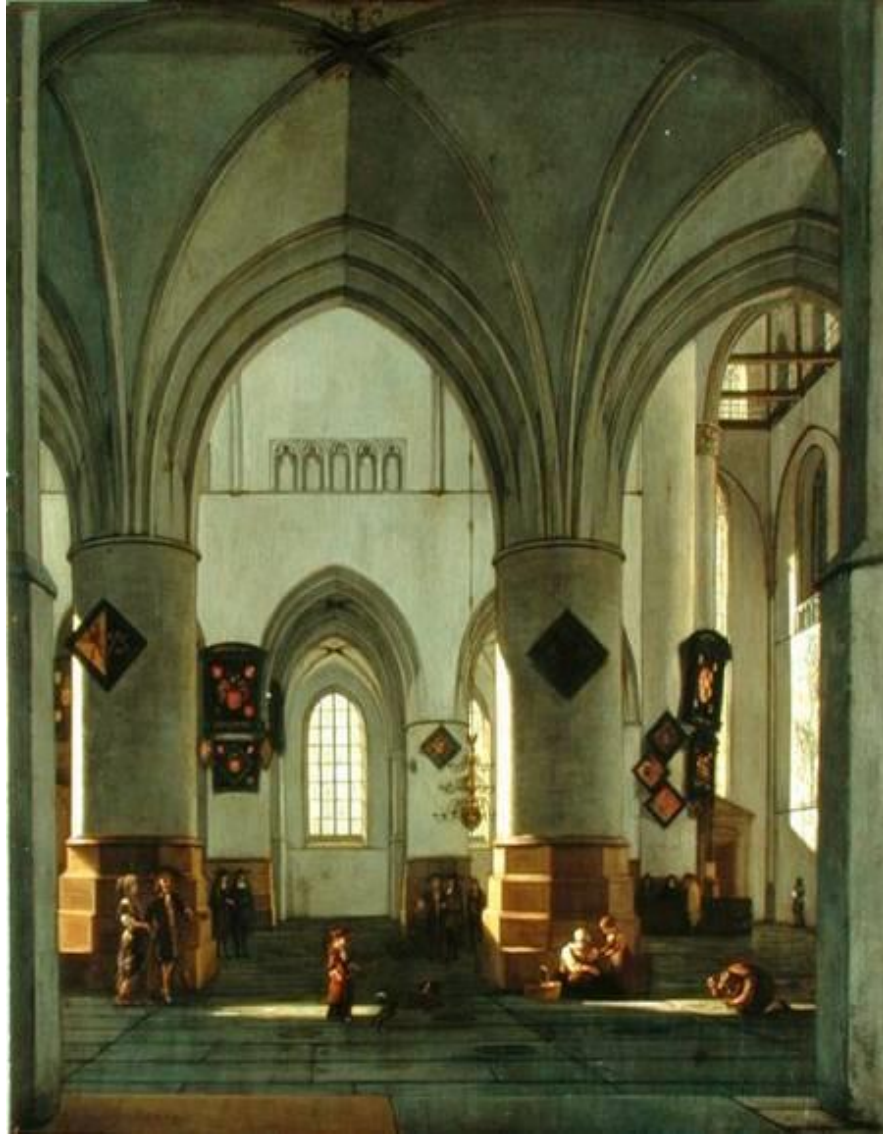
Op schilderijen van protestantse kerkinterieurs zijn honden afgebeeld. De kerken waren in vanaf de 15de tot en met de 18de eeuw dagelijks open en de stedelijke bevolking ontmoetten elkaar daar. Niet altijd behoorde de hond bij de bezoekers, ook veel zwerfhonden kwamen in de kerken en er was een speciale persoon aangewezen om de zwerfhonden uit de kerken te verjagen, om zo kwade luchtjes te voorkomen. Dit werk werd veelal gedaan door een oude en/of invalide persoon. Zijn "beroep" kreeg een speciale naam. HONDENSLAGER

In de kerk van Nieuw Scheemda hangt naast de preekstoel een lange zweep. Op het eerste gezicht is dit een vreemd voorwerp om op te hangen in een kerk. En waarom heeft de zweep zo'n prominente plaats gekregen? Deze zweep werd gebruikt om honden uit de kerk te jagen en was van de functionaris die voor deze taak was aangesteld: de hondenslager. Tot in de negentiende eeuw was de hondenslager een gebruikelijk beroep. Niet alleen kerken kenden een persoon die de honden weg moest jagen, maar ook stedelijke overheden hadden vaak een hondenslager in dienst.

*

Job Andriesz. Berckheyde
(1630 - 1693)

De honden slager

't Geboeft sal hy ter kercken wt jaghen,
Oock bestellen dat de honden worden geslagen.

Job Andriesz. Berckheyde
(1630 - 1693)

Oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop Juni 1997, nummer 62.

- Artikel: Begraven op stand. Duizend jaar kerkbegravenissen.
Auteur: Kees Hendrikse blzn. 26 t/m 34
- Artikel: De hondenslager.
Auteur: F. Broekhuizen blz.n. 35 t/m 37.

Honden in Oude kerk te Delft Schilderij ca. 1650 van Emanuel de Witte (1617 - 1692)

Een hondenslager, hondenmepper, hondenvanger, koddie of stokman was vanaf de vijftiende eeuw het beroep van iemand die in dienst van het stadsbestuur op honden jaagde.

De hondenslagers werden meestal per gedode hond betaald. De gedachte was dat honden overdragers van ziekten als pest, melaatsheid en hondsdoelheid waren.

Ook werden hondenslagers aangesteld om honden uit de kerken te verjagen, omdat ze met hun geblaf de dienst verstoorden.

(Twee honden in de kerk)

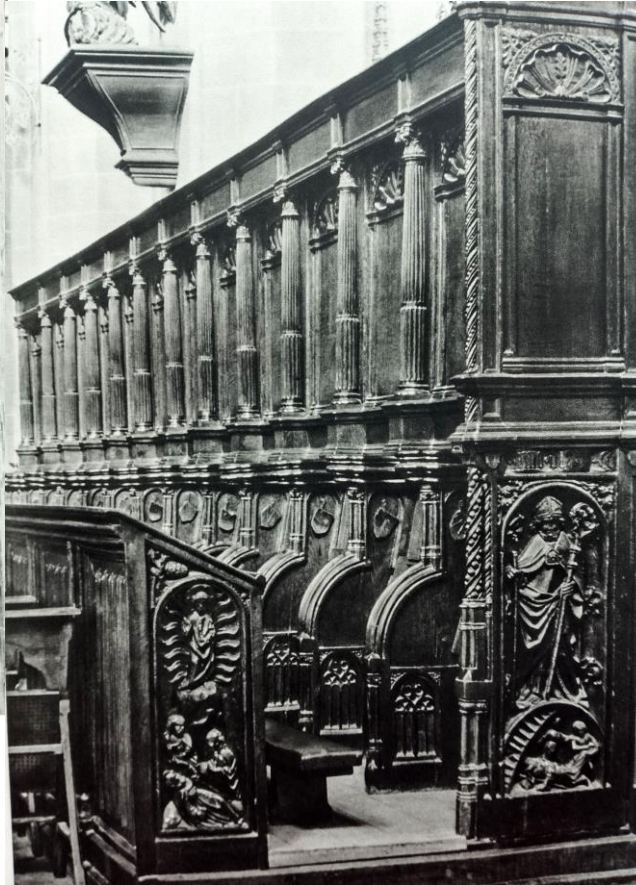

Rouborden Domkerk Utrecht
Rouborden Ploos van Amstel - Utrecht

Andere “versieringen” vinden we op de koorstoelen die nog in vele kerken aanwezig zijn. Bijzondere aandacht vragen de misericorden.

Een van de manieren waarop deftige families in het verleden hun vooraanstaande maatschappelijke positie benadrukten was doordat ze in de kerk – bij voorkeur in de buurt van het familiegraf – rouwborden lieten ophangen met daarop namen, overlijdensdata en familiewapens, zo ook in Breda.

Kerken werden in de protestantse tijd veelvuldig gebruikt als wandelplaats, waar je een ommetje kon maken, rustig de tijd nemend om de opschriften op grafzerken en de vaak kleurrijke wapenborden te bekijken. De Grote Kerk in Breda hing vol met honderden van dergelijke rouw- en wapenborden. De Franse revolutionairen die hier in 1794 binnenvielen, maakten echter korte metten met deze verfoeide uitstalkast van maatschappelijke ongelijkheid.

Genealogie en heraldiek waren destijds echter al een hobby voor adellijke heren en dankzij Maximiliaan Louis van Hangest, baron d'Yvoy, heer van Mijdrecht (1753-1831) en lid van de Hoge Raad van Adel, die in 1784 alle wapenborden in Breda had nagetekend en hun opschriften en de plaats in de kerk zorgvuldig had genoteerd, weten we nu nog vrij nauwkeurig hoe het interieur van de kerk er in de late achttiende eeuw heeft uitgezien. Zijn manuscript was in 2010, toen de Grote Kerk zeshonderd jaar bestond, de basis voor een spectaculaire reconstructie. Tijdelijk werden 277 replica's van de borden op hun oorspronkelijke plek gehangen.

Het manuscript bevindt zich tegenwoordig in de collectie van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde in het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag.

DE SPECTACULAIRE WEDERGEBOORTE VAN EEN KERKINTERIEUR

In 2010 bestond de Grote of Onze Lieve Vrouwe Kerk van Breda 600 jaar.

Dat was voor de beheerstichting de reden om opdracht te geven tot het organiseren van een expositie over de periode 1637-1813, met o.a. 277 gereconstrueerde wapenborden.

Het document over deze tentoonstelling bevindt zich in het archief van Het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde (KNGGW) in de collectie gebonden handschriften, 50D31 (geraadpleegd via www.knggw.nl/ledendeel, scannr. X).

Helaas is geen folio- of paginanummering aangebracht in dit document, vandaar de opgaaf van een scannummer.

Die vindt u in de reader onderaan, bijv. 165/502.

*

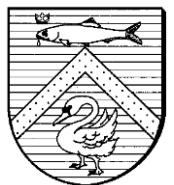

DE SPECTACULAIRE WEDERGEBOORTE VAN EEN KERKINTERIEUR

In 2010 bestond de Grote of
Onze Lieve Vrouwe Kerk
van Breda 600 jaar.

Dat was voor de beheerstichting
de reden om opdracht te geven
tot het organiseren van een
expositie over de periode
1637-1813, met o.a. 277
gereconstrueerde wapenborden.

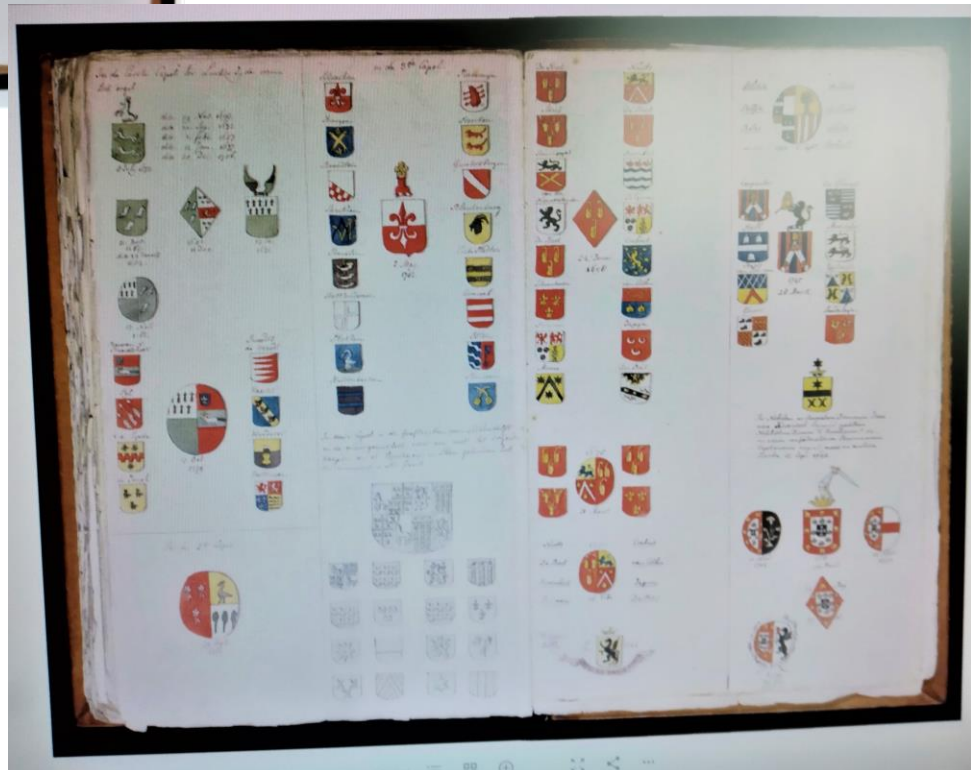
Breda

**Breda Wapenboek van uit 1784.
Maximiliaan Louis van Hangest,
baron d' Yvoy,
heer van Mijdrecht (1753-1831)
(Bron: Website KNGGW)**

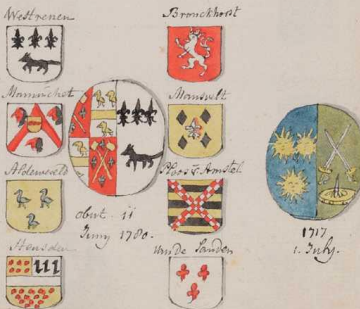
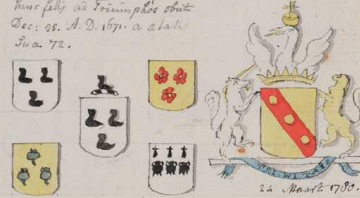

Breda : pagina's 447 - 488

op het loer.

Een zware oude eyde kerk, thansgode loer-veger
lyde van de Poekstaal, met deede vier quaer
kenen en waagen rok, bynde het wapen-
schild reeds afgesalen en de waagen op de
wiltstekende troepelen, en sigelaar.

aan de Westmuur opt met
Binnen de kerk door de Poekstaal

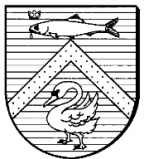
Breda

De wapenborden van de Grote Kerk te Breda op een blad uit het Wapenboek van Maximiliaan Louis van Hangest, baron d'Yvoy, heer van Mijdrecht (1753-1831) uit 1784.

(Bron: Koninklijk Nederlands Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde)

Breda - Grote kerk
Rouwborden in de kooromgang.
Fotograaf Frans Roelvink

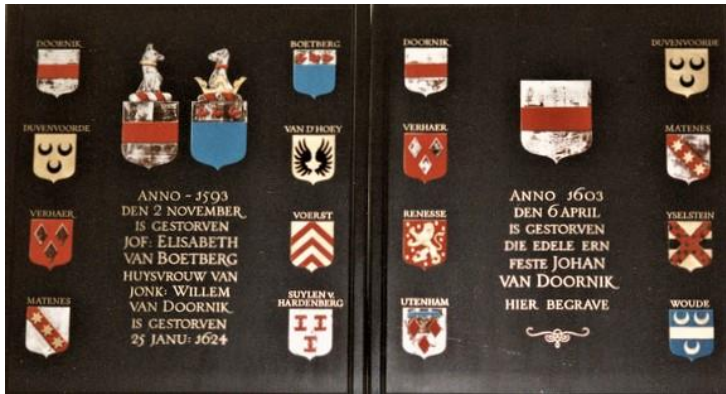
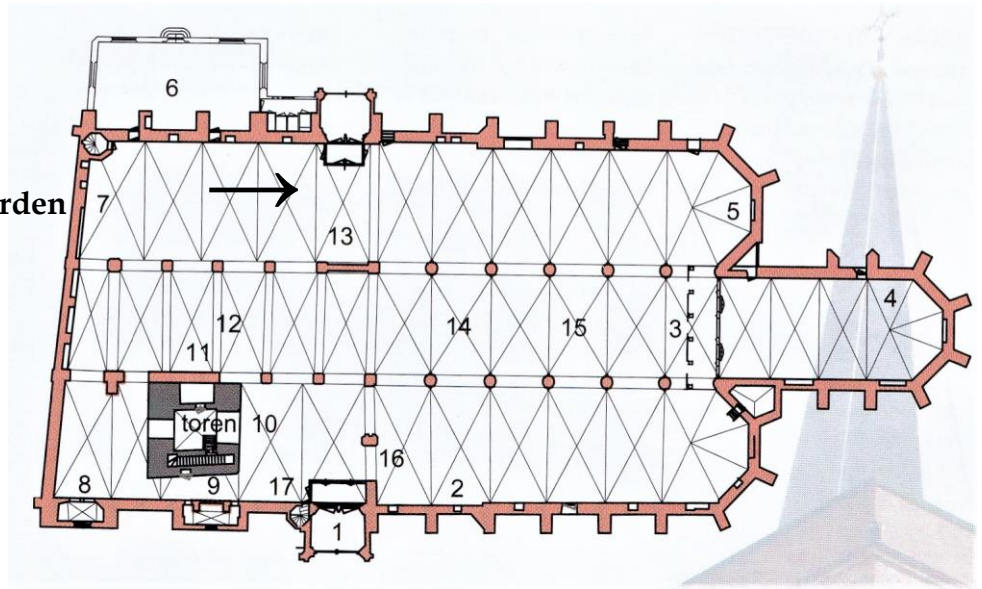
Breda - Grote kerk
Rouwborden in de kooromgang.
Fotograaf Henk Stevens

Sint-Joriskerk Amersfoort

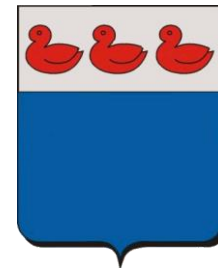
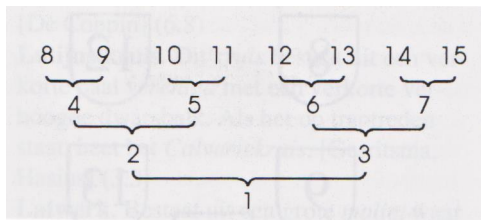
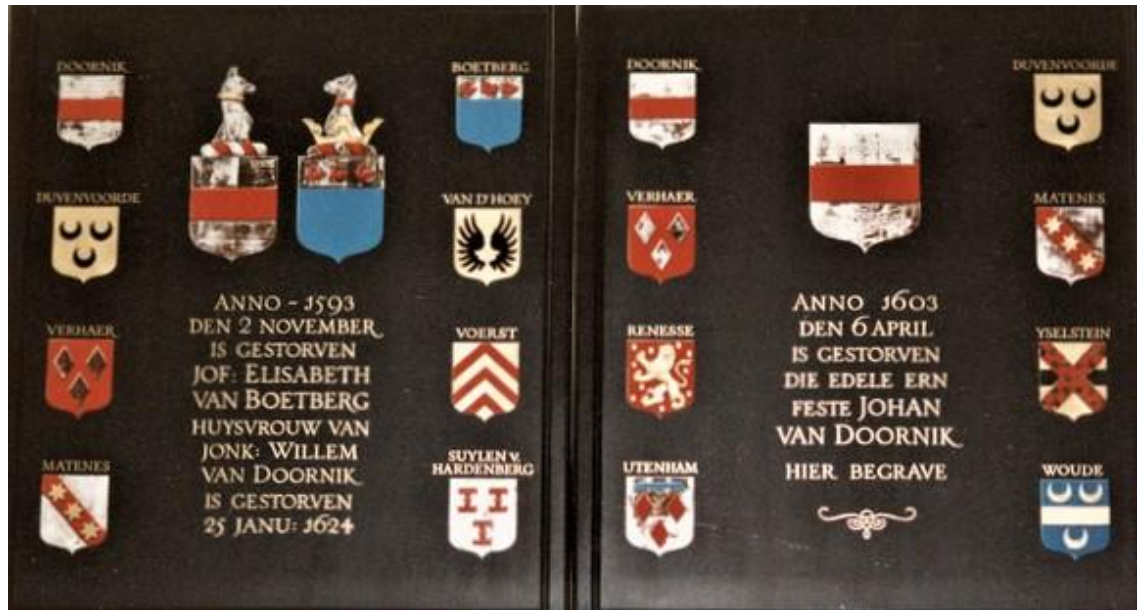
Wapenborden

Onderzoek voorjaar 2024

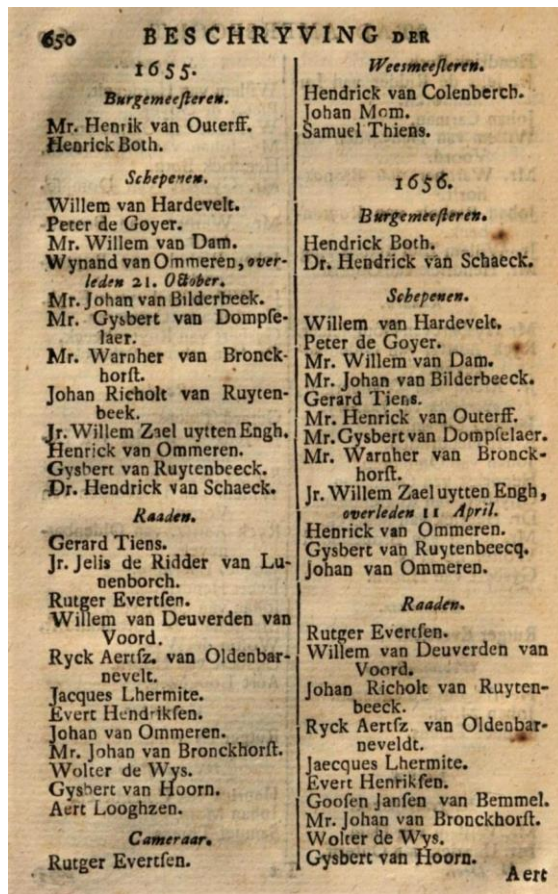
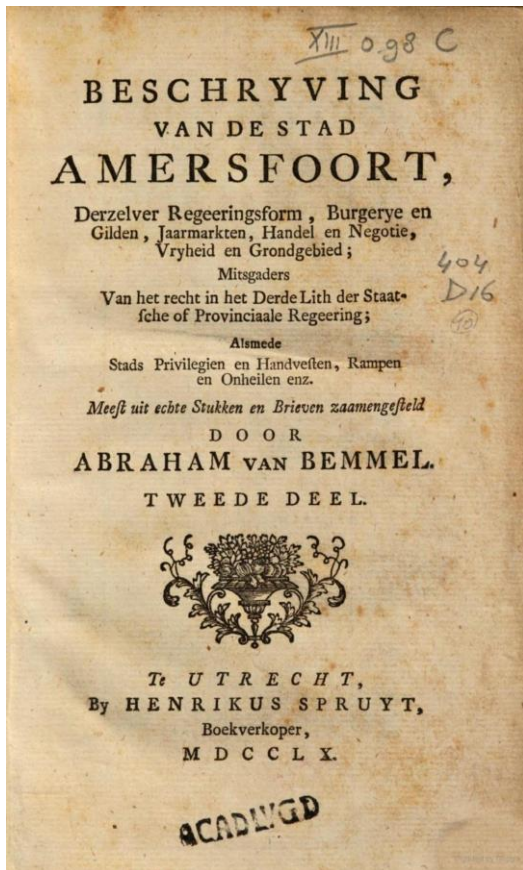

Van Boetberg
Van Boedberg(en)

Sint Joriskerk te Amersfoort

Onderzoek voorjaar 2024

Jr Willem Zael Uytten Engh
Schepen van Amersfoort
D.O.M. Obiit XI April 1656

Sint Joriskerk te Amersfoort

Onderzoek voorjaar 2024

*

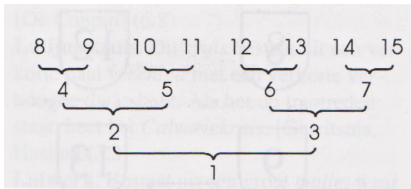
Sael uyttē Eng
 Ruysch
 Wely
 Pieck
 Dieren
 Groenberg
 Iserlo
 Heucking

Van Brakell
 Meerten
 Boeckop
 Eck
 Leefdael
 Eck
 Deelen
 Meekeren

Ruysch

Van Brackel

Van Doornick

Pieck

Onderzoek voorjaar 2024

Rouwbord in de Sint Joriskerk te Amersfoort
 Jr Willem Zael Uytten Engh Schepen van Amersfoort
 D.O.M. Obit XI April 1656

16. Sael Uytten Engh
17. Ruysch
18. Wely
19. Pieck
20. Dieren
21. Groenenberg - Groenenbergh
22. Iserlo - IJsserlo
23. Heucking - Heuckingh
24. Braekel - Cornelis van Brakell tot Kermestein
25. Meerten
26. Boecop - Margriet van Boecoop
27. Eck - ... van Eck
28. Leefdael - Catharina van Leefdael
29. Eck - ... van Eck
30. Deelen - Geertruid van Delen
31. Meekeren

Van Brakell

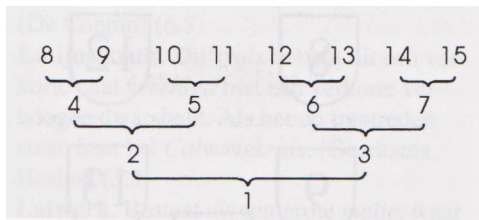

Van Meerten

Van Eck

Hendrik Sael Uytten Engh (16 ?)
 ob. 2 November 1620, aet 73, begraven te Amersfoort,
 gehuwd met
 Alyd van Brakel, (17 ?)
 dr. van Johan van Brackell tot Kermestein
 en Johanna van Meerten, ob. 30 April 1619 aet. 53,
 begraven te Amersfoort

Zegel Van Doornik

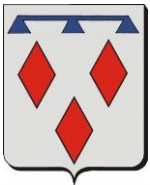

Pieck

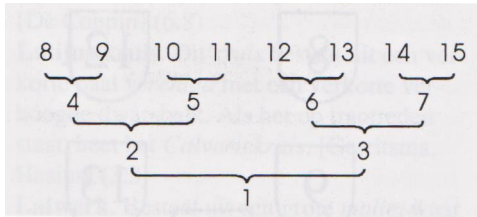

Van Leefdael

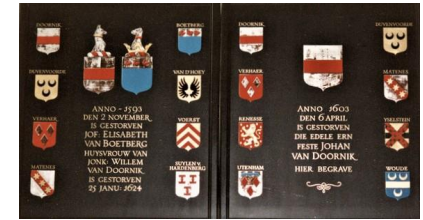

Van Doornik
Verhaer
Van Mathenesse
Utenham

Van Duvendoorde
Van Mathenesse
Van Ysselstein
Van Woude

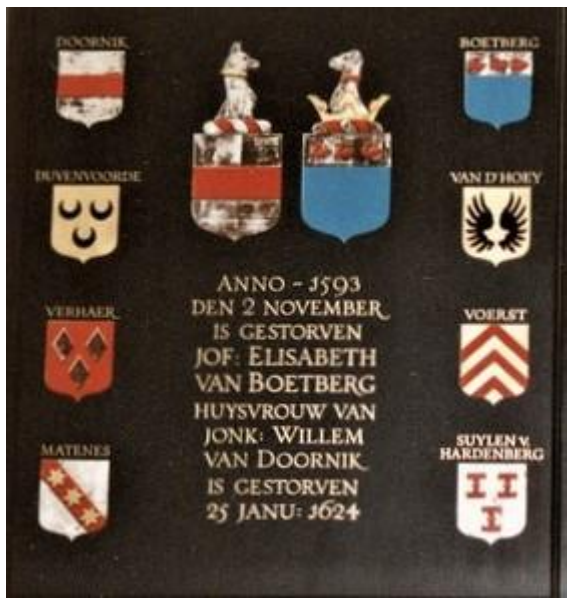

Sint Joriskerk te Amersfoort

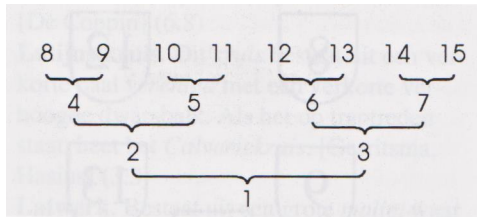
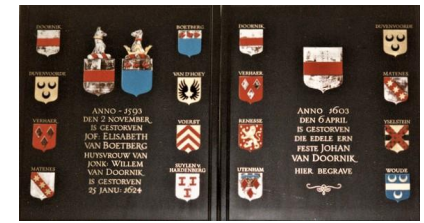
1. Johan heer van Doornik ca. 15.. - 6 april 1603
2. Jan van Doornick ca. 1500 - 1569
x 's-Gravenhage 22 april 1539
3. Maria van Wassenaar van Duvendoorde ca. 1510 - 1560
4. Johan van Doornik ca. 14.. - 1532
5. Philippine van Zuijlen van der Haer (Verhaer)
6. Jan van Wassenaar van Duvendoorde 1468 - 1544
7. Maria van Mathenesse ca. 1486 - 1558

Onderzoek voorjaar 2024

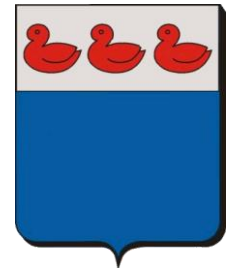

Sint Joriskerk te Amersfoort

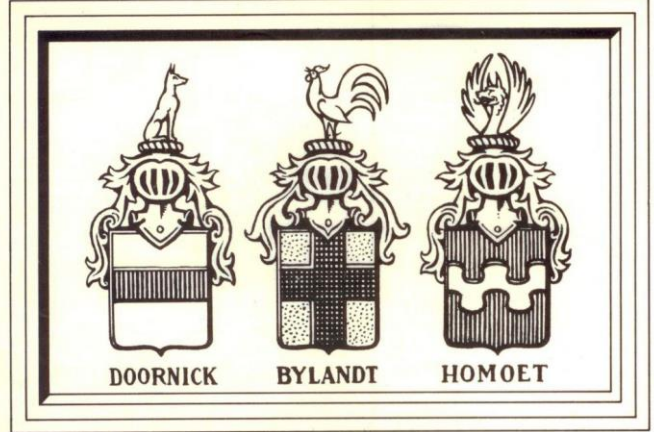
Jkvr. Elisabeth van Boetberg ca. 1545 - 2-11-1593

Jhr. Willem van Doornik ca. 1545 - 25-1-1624

**Van Boetberg
Van Boedberg(en)**

Wapens der drie geslachten, die de Doornburg tussen 1300 en 1500 gebouwd hebben, getekend door Anco Wigboldus.

De familiewapens op de rouwborden A en B geven informatie over de families Doornik en Boetberg.

A is het gecombineerde rouwbord van het echtpaar Willem van Doornik, overleden 25 januari 1624, en Elisabeth van Boetberg, overleden 2 november 1593, met de kwartierwapens links: Doornik – Duvenvoorde – Verhaer – Matenes, en rechts: Boetberg – van d’Hoey – Voerst – Suylen v. Hardenberg.

B is het rouwbord van Johan van Doornik, overleden 6 april 1603, met de kwartierwapens links: Doornik – Verhaer – Rensse – Utenham, en rechts: Duvenvoorde – Matenes – Yselstein – Woude. Uit de vergelijking van A en B volgt dat Johan van Doornik een broer is van Willem van Doornik.

Welke personen gaan er schuil achter de genoemde wapenschilden?

A. Jhr. Willem van Doornik (ca. 1545-1624), zoon van 2-3.

Johan van Doornik (c.1500-1569) en Maria van Wassenaar van Duvenvoorde (c.1510-Amersfoort 1560)

Grootouders:

4. Johan van Doornik (ca. 1497-1532)

5. Philippine van Zuijlen van der Haer (Verhaer)

6. Jan van Wassenaar van Duvenvoorde (1468-1544)

7. Maria van Mathenesse (ca. 1486- 1558)

A. Jkvr. Elisabeth van Boetberg (>1545-1593), dochter van 2-3.

Herman van Boedberg (c.1470-c.1515) en Elisabeth van Heeckeren van Voorst (c.1480-?)

Grootouders:

4. Johan van Boetberg (ca. 1515-1576)

5. Mechteld van (der) Hoey (?-?)

6. N. van Voorst (?-?)

7. N. van Zuylen van Hardenberg (?-?)

B. Johan van Doornik (?-6 april 1603) met 8 kwartieren, links van vaderskant, rechts van moederskant:

2-3. Johan van Doornik (c.1500-1569) en Maria van Wassenaar van Duvenvoorde (c.1510-Amersfoort 1560)

Grootouders:

4. Johan van Doornik (ca. 1497-1532), ex matre: van Renesse (9)

5. Philippine van Zuijlen van der Haer (Verhaer), ex matre: van Utenham (11)

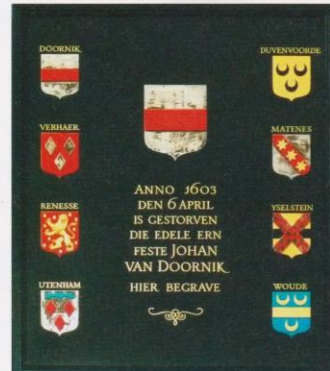
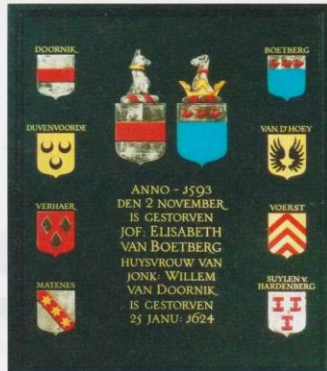
6. Jan van Wassenaar van Duvenvoorde (1468-1544), ex matre: van Yselstein (13)

7. Maria van Mathenesse (ca. 1486- 1558), ex matre: van den Woude (15)

Onderzoek voorjaar 2024

13. Rouwbord van Doornik-Boetberg (links, A) en van Doornik (rechts, B)

Een ander afwijkend voorbeeld vinden we in de Sint Joriskerk te Amersfoort. Daar bevinden zich twee rouwborden van de families van Doornick en van Boetberg, alsmede een anoniem rouwbord.

De familiewapens op de rouwborden A en B geven informatie over de families Doornick en Boetberg.

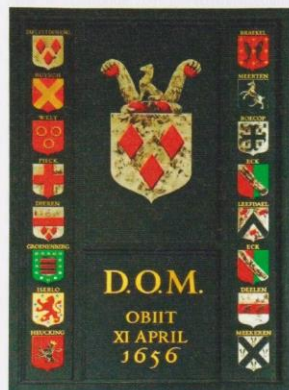
A is het gecombineerde rouwbord van het echtpaar Willem van Doornick, overleden 25 januari 1624, en Elisabeth van Boetberg, overleden 2 november 1593², met de kwartierwapens links: Doornick – Duvenvoorde – Verhaer – Matenes, en rechts: Boetberg – van d’Hoeij – Voerst – Suylen v. Hardenberg.

B is het rouwbord van Johan van Doornick, overleden 6 april 1603, met de kwartierwapens links: Doornick – Verhaer – Rense – Utenham, en rechts: Duvenvoorde – Matenes – Yselstein – Woude.

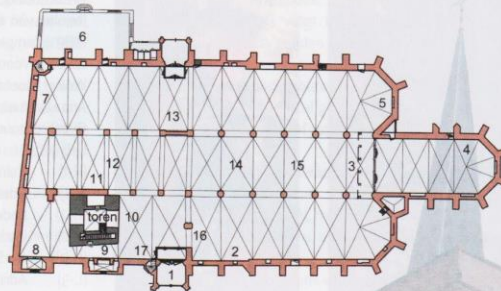
Uit de vergelijking van A en B volgt dat Johan van Doornick een broer is van Willem van Doornick.

Welke personen gaan er schuil achter de genoemde wapenschilden?

A. Jhr. Willem van Doornick (ca. 1545-1624), zoon van 2-3. Johan van Doornick (c.1500-1569) en Maria van Wassenaar van Duvenvoorde (c.1510-Amersfoort 1560)

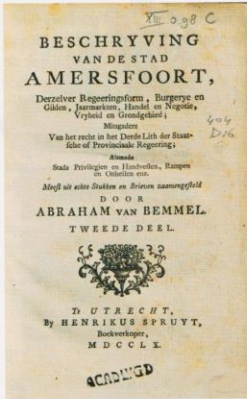
14. Het anonieme rouwbord nummer 13 en de plaats in de kerk. De nummers in de plattegrond van de kerk verwijzen naar rouwborden.

15. Plattegrond van de St. Joriskerk te Amersfoort. De nummers verwijzen naar de plaats van de rouwborden in de kerk.

Publicatie GENS NOSTRA 2024

16. Links. Titelpagina 'Beschrijving van de Stad Amersfoort'
17. Rechts. Pagina 650 uit genoemd boek met daarin de overlijdensdatum zoals vermeld op het rouwbord

grootouders:

4. Johan van Doornik (ca. 1497-1532)
5. Philippine van Zuylen van der Haer (Verhaer)
6. Jan van Wassenaar van Duvenvoorde (1468-1544)
7. Maria van Mathenesse (ca. 1486-1558)

A. Jkvr. Elisabeth van Boetberg (>1545-1593), dochter van 2-3. Herman van Boedberg (c.1470-c.1515) en Elisabeth van Heeckeren van Voorst (c.1480-?)

grootouders:

4. Johan van Boetberg (ca. 1515-1576)
5. Mechteld van (der) Hoey (?-?)
6. N. van Voorst (?-?)
7. N. van Zuylen van Hardenberg (?-?)

B. Johan van Doornik (?-6 april 1603) met 8 kwartieren, links van vaderskant, rechts van moederskant:

2-3. Johan van Doornik (c.1500-1569) en Maria van Wassenaar van Duvenvoorde (c.1510-Amersfoort 1560)

grootouders:

4. Johan van Doornik (ca. 1497-1532), ex matre: van Renesse (9)
5. Philippine van Zuylen van der Haer (Verhaer), ex matre: van Utenham (11)
6. Jan van Wassenaar van Duvenvoorde (1468-1544), ex matre: van Yselstein (13)
7. Maria van Mathenesse (ca. 1486- 1558), ex matre: van den Woude (15)

Het anonieme rouwbord met de tekst D.O.M. obiit xi april 1656 is wel heel bijzonder omdat de naam van de overleden persoon ontbreekt. De afkorting D.O.M. staat voor Deo Optimo Maximo = aan God, de beste en hoogste, gewijd. D.O.M. is een teken voor of op dodenakkers.

De vraag is: is deze onbekende persoon te identificeren?

Ja, dat kan! Langs twee wegen: het wapenschild linksboven wijst naar de familie Zael uten Eng. Omdat het naar verwachting om een bekende persoon gaat die met zijn rouwbord te kijk wordt gezet, kijken we in het boek 'Beschrijving van de Stad Amersfoort'. Daarin vinden we op pagina 650 in de lijsten van burgemeesters en schepenen onder 1656 de schepen Jr. Willem Zael Uytten Engh, met daarbij de aantekening 'overleden 11 april', exact de datum van het rouwbord. Overigens komt hij op die pagina ook nog voor als schepen in 1655.

Nu we weten om wie het gaat moeten we aan de hand van de wapenschilden op het rouwbord controleren of het inderdaad om jonker Willem Zael utten Engh gaat. Omdat het om twee rijen van elk B schilden gaat betreft het zijn overgrootouders, te weten links van vaderszijde (kwartiernummers 16-23) en rechts van moederszijde (kwartiernummers 24-31); zie tabel. Deze kwartieren zijn ook terug te vinden in de Navorscher 1908 blz. 432-433. Dan stuiten we meteen al op een probleem. De auteur noemt hem een zoon van Jan of een Hendrik Zael, twee broers. Echter, volgens de wapenschilden zou hij een broer van beiden moeten zijn! De ouders zijn dan Hendrik Zael uten Engh, overleden 2 november 1620, oud 73 jaar, begraven te Amersfoort, en Alyd van Braekel, dochter van Johan van Braekel tot Kermestein en Johanna van Meerten, overleden 30 april 1619, oud 53 jaar, begraven te Amersfoort. In het artikel worden de wapenschilden gesplitst aangegeven als volgt:

vaderskant:		moederskant:	
Sael uten Engh	Dieren	Brakel	Meerten
Ruysch	Groenberg	Boekop	Eck
Wely	IJzerloo	Leefdael	Eck
Pieck	Heucking	Delen	Mekeren

Publicatie GENS NOSTRA 2024

18. Wapenbord Sael uten Engh waarin de wapens van de hierboven aangegeven 8 overgrootouders van vaderskant

Met deze gegevens in de hand kunnen we de wapenkwartieren verder gaan uitwerken. Daartoe maken we gebruik van een tabelopstelling waarin we de heraldische informatie volgens de basisnummering en familienaam wordt ingevuld en daarnaast de genealogische identificatie wordt ingevuld. Met behulp van de database Middeleeuws Vlechtwerk konden de voorouders van moederskant vrij gemakkelijk worden teruggevonden. Uit het resultaat blijkt dat de heraldische nummering niet correspondeert met de genealogische kwartierstaatnummering, maar er zit wel een logica in.

De vaderskant bleek daarentegen zéér weerbarstig te zijn! Om die te kraken was aanvullend onderzoek in literatuur en op internet noodzakelijk. Dan word je óf met een overdaad aan gegevens geconfronteerd óf met een totaal gebrek aan

gegevens. De doorbraak kwam toen Ruys kon worden geïdentificeerd met Ruysch van Wayestein en Groenenberg als van Rijn van Groenenberch. En passant kwamen daarbij ook de familienamen Sael/Zael, van Wely en Pieck voorbij waardoor in elk geval de bijbehorende kwartiernumering kon worden vastgesteld.³

Uiteindelijk bleek de nummering langs de vaderskant hetzelfde patroon op te leveren als aan de moederskant. Bij elk eerst 4x de man en dan 4x de vrouw in de volgorde waarin zij in de reeks overgrootouders optreden.

Met dit resultaat in de hand kan nu het onderzoek naar de ontbrekende personen worden voortgezet. Dat zal echter nog veel tijd vergen. Mocht iemand de kwartieren van vaderskant bekend voorkomen, dan houden de auteurs zich zeer aanbevelen om daar kennis van te nemen.

Tot slot nog een ander problematisch voorbeeld van een rouwbord met 16 kwartieren

De wapens op het rouwbord betreffen de kwartierstaatnummers 16-31, vanaf boven midden linksom de vaderlijke kwartieren 16-23 en rechtsom de moederlijke kwartieren 24-31, als volgt:

- 16. van Dongen: = kwnr. 16: Cornelis van Dongen, (ca.1559-1636)
- 17. van Echten: = kwnr. 20: Reinold van Echten, (ca. 1566-1644/46)
- 18. van Rechteren = kwnr. 18: Henrick van Rechteren tot Hoonhorst
- 19. van Voerst = kwnr. 22: Diederik van Voorst (ca.1575-1650)
- 20. Ten Bussche = kwnr. 17: zie kanttekening hiernaast

Wapenkwartieren nummer en naam	Genealogische identificatie overgrootouders met kwartiernummer
16 Zael uytten Eng	16. N.N. Sael uten Engh – onbekend, tr. nr. 20
17 Ruysch	20. Dirk Pietersz Ruys van Wayestein, heer van Wayestein en Oud-Broekhuizen, ovl. 1515, tr. vóór 1480 (schatting) nr. 21.
18 Wely	18. N.N. van Wely – onbekend, tr. nr. 22
19 Pieck	22. N.N. Pieck van Isendoorn – onbekend, tr. nr. 23
20 Dieren	17. N.N. Dieren – onbekend
21 Groenenberg	21. Geertuida van Rijn van Groenenbergh, geb. vóór 1465 (schatting)
22 Iserlo	19. N.N. IJzerloo – onbekend
23 Heucking	23. N.N. Heucking alias Huyck of Luyjck – onbekend
24 Braekel	24. Johan van Brakell, leenman 1452, gerichtsmann Nederbetuwe 1485, ovl. ca. 1492, tr. 1475/77 met nr. 25.
25 Meerten	28. Dirck van Meerten tot Ingen, ovl. 1530, tr. nr. 29
26 Boecop	26. Udo Gerritsz thoe Boecop, leenman 1441, ovl. kort voor 9-2-1516, tr. nr. 27
27 Eck	30. Johan Bartholomeusz van Eck van Panthaleon, (ca. 1450-1515), gerichtsmann Neder-Betuwe, leenman van Gelre, pachter van Eck, tr. vóór 1495 nr. 31
28 Leefdael	25. Catharina van Leefdael, leenvrouw 1518, ovl. tussen 1518-1520
29 Eck	29. Christina van Eck van Panthaleon
30 Deelen	27. Geertuid van Delen, dochter van Adam Brandsz van Delen en Margriet, bastaarddr. van Philips van Polanen
31 Meekeren	31. Aleida Gerritsdr van Meekeren, (ca.1475-1515)

19. Tabel vergelijkend heraldische weergave versus grafische kwartierstaatnummering

Publicatie in GENS NOSTRA

2024

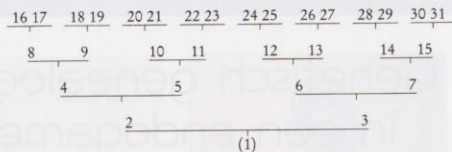
20. Rouwbord Niclaas baron van Dongen tot Entingen

- 21. van Welvelde = kwnr. 21: Anna van Welvelde (?-<1648)
- 22. van Münster = kwnr. 19: Johanna van Munster
- 23. van Münster = kwnr. 23: Alegonda van Munster (ca.1578-1661)
- 24. van Loen = kwnr. 24: Caspar van Loen
- 25. van Welvelde = kwnr. 28: Johan van Welvelde
- 26. van Loe = kwnr. 26: Rogier van Loë
- 27. Rengers = kwnr. 30: Zeino Rengers
- 28. van Münster = kwnr. 25: Theodora van Munster
- 29. Warmelo = kwnr. 29: Barbara van Warmelo
- 30. Pijck = kwnr. 27: Sophia Pieck
- 31. Sloet = kwnr. 31: Wilhelmina Sloet

Opvallend is dat we bij de genealogische interpretatie van dit rouwbord wapenkwartier 20: Ten Bussche en het genealogisch kwartier 17 niet kloppend kunnen krijgen. De vrouw van Cornelis van Dongen heet Maria van Hoevestein. In de schaarse vermeldingen van dit echtpaar in oudere literatuur kan nergens haar afkomst of een wapen Hoevestein worden vastgesteld. In één artikel wordt het vermoeden geuit dat schout Cornelis in Holland beneden zijn stand is getrouwd en dat zij dus geen wapen had. Waarschijnlijk heeft hij of zijn nakomelingen het wapen van Cornelis moeder, Hermanna ten Bussch(e), daarvoor in de plaats gesteld. Hieruit blijkt dus ook de noodzaak om wapenkwartierstaten steeds weer te controleren aan de hand van genealogisch onderzoek.

Noten

- 1 Stephan Kekule van Stradonitz (1863 – 1933), Voorzitter van 'HEROLD' een bekende Duits genealogische vereniging.
- 2 Let op: In de Nederlandsche Leeuw 1994 kolom 438, waarin onder andere rouwborden uit de St. Joriskerk worden behandeld, staan foutieve data!

21. Schema 31 kwartieren, bovenste rij 16-31 staan op het rouwbord afgebeeld

Onderschrift op het rouwbord:

De Haag Welgeboren en Gestrenge Heer Niclaas
Harm. Echten Baron van Dongen, heer tot Entingen,
Drassaart van Coevorden en de landschap Drenthe
Geboren den 11 oktober 1690
en is in den Heere ontslapen den 10 oktober 1742

De les die we hieruit kunnen trekken is dat we bij het interpreteren van een wapenkwartierstaat rekening moeten houden met verschillen in methodische opstellingen en afwijkingen en steeds kritisch moeten kijken naar de kwaliteit van de bronnen. Zo bleek in dit geval ook dat de gangbare genealogieën van deze familie Van Dongen op internet allemaal fout zijn. De enige betrouwbare want met bronnen onderbouwde opstelling vindt men in De Nederlandsche Leeuw van 1941 kolom 2-10.

Slotbeschouwing

In de eerste aflevering hebben we rouwborden in hun oorspronkelijke opzet als cultuurhistorisch en religieus object laten zien. In dit onderhavige artikel hebben we het accent gelegd op het herkennen van de patronen om heraldische kwartieren weer te geven en te identificeren met behulp van genealogisch onderzoek. Daarbij hebben we één aspect niet behandeld: foutieve heraldische kwartieren uit onwetendheid of om doelbewuste redenen.

Natuurlijk kunnen wij voor dit artikel slechts een beperkt aantal voorbeelden geven uit het totale bestand van rouwborden in Nederlandse kerken. Bezoek aan oude kerken – van voor de Franse tijd – zal veel meer afbeeldingen en informatie opleveren.

Naast dit artikel is over het onderzoek naar Rouwborden een PowerPointpresentatie gemaakt.

Deze presentatie kan gegeven worden voor de afdelingen van de NGV en zal worden geplaatst op de website van de NGV.

- Nummer 22 Jan van Doornik moet zijn Willem van Doornik, overleden 25-1-1624, nummer 23 Elisabeth van Doornik, overlijden is niet 25-1-1624 (dat betreft haar man), maar is volgens de tekst op het rouwbord 2-11-1593.
- 3 Zie o.a. De Nederlandsche Leeuw (NL), 1901 kol. 10, NL 1916 kolom 221.

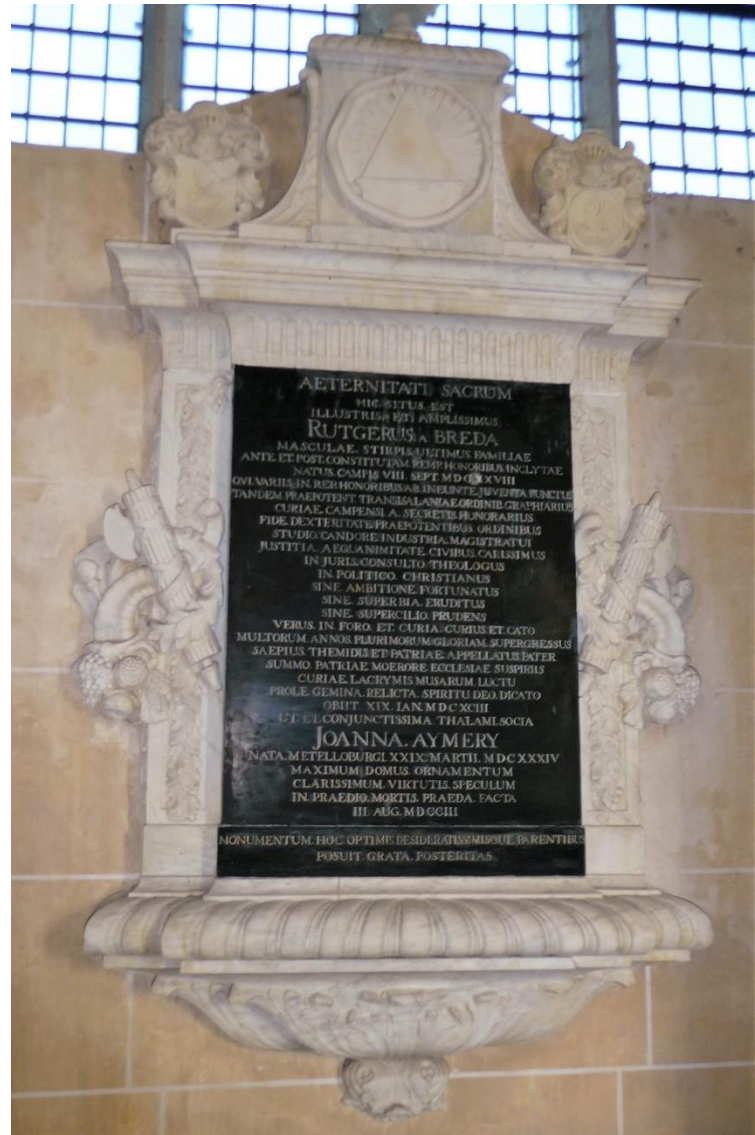
Publicatie GENS NOSTRA 2024

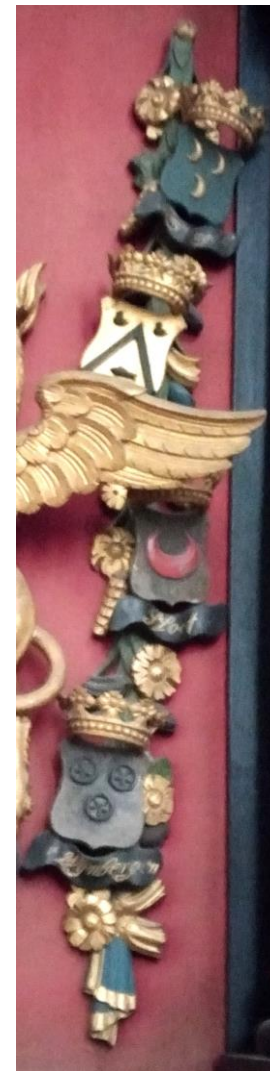
Rouwbord GANSNEB genaamd TENGNAGEL

Rouwboarden (epitafen) in de Bovenkerk te Kampen)

Den Hoogh Welgeboren Heer Reiner Lodewijck Gansneb Genaamt Tengnagel,
Heer tot Olt Huis etc. Int Jaar 36 sijns ouderdoms, op den 27 december A° 1705 overleden

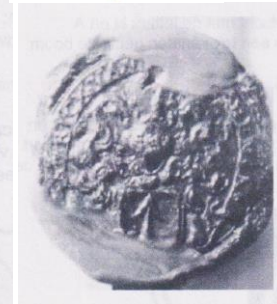
Reinier van Gansneb (1557 - 1630)
Adelheid van Haers(h)olte (1552 - 1590)

(R-1)
(L-1)

Lodewijk van Voorne (15.. - 16..)
Catharina van Averenck (15.. - 16..)

(R-2)
(L-2)

Jan Sloet tot Tweenijhuizen (1552 - 1613)
Adriana Cruse (1553 - 14-6-1636)

(R-3)
(L-3)

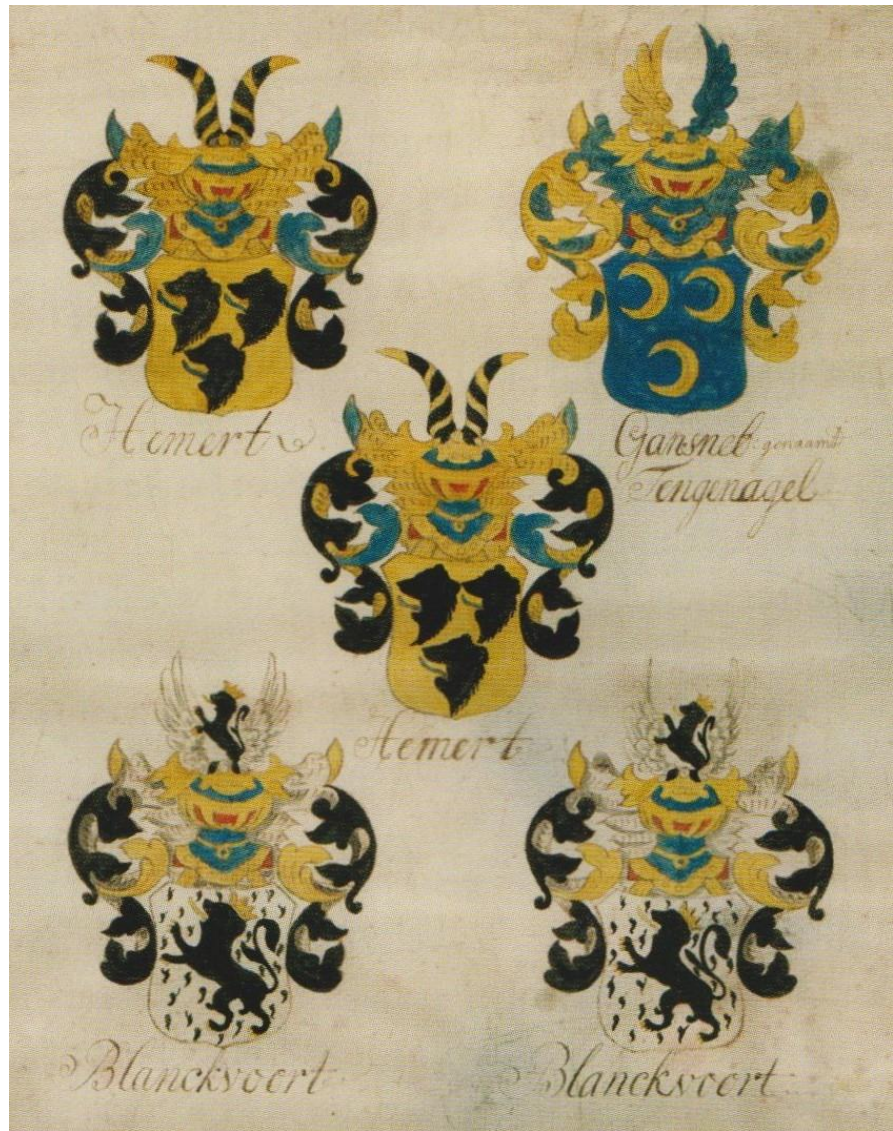
Herman van Wijnbergen (15.. - 1625)
Agnes Schimmelpenninck van der Oye (1... - 1651)

(R-4)
(L-4)

Wapens van de overgrootouders

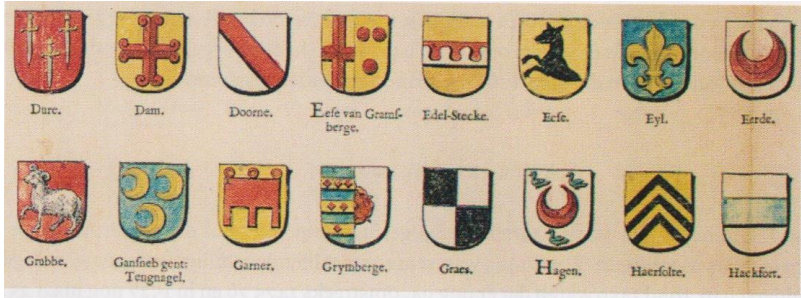

Wapens: Sloet, Haersholte en Gansneb genaamd Tengnagel

Wapentabel Overijsselse ridderschap

Insignia Equestris, wapenkaart van de riddersmatige families van Overijssel uit 1663. Met een later bijgeplakt gedicht van J. Vollenhove (part. coll.).

Grafkapel in de Bovenkerk te Kampen
 Het alliantewapen Van Breda - Aymery

HET KROMME-RIJNGEBIED

TIJDSCHRIFT VAN DE HISTORISCHE KRING 'TUSSEN RIJN EN LEK'

- > Merovingisch Houten en Odijk
- > Van zandpad tot zandweg
- > Rouwborden uit Wijk bij Duurstede
- > Een kleine boer in Sterkenburg
- > Een familieverhaal ontleed II

HISTORISCHE KRING TUSSEN RIJN EN LEK

2015 | 49 | NR 3/4

Tijdschrift HET KROMME-RIJNGEBIED Artikel Rouwborden uit (Grote Kerk te) Wijk bij Duurstede

Jonker Joest van Baeren van Schonauwen - 1617

Johannes ab Oestrum - 1612

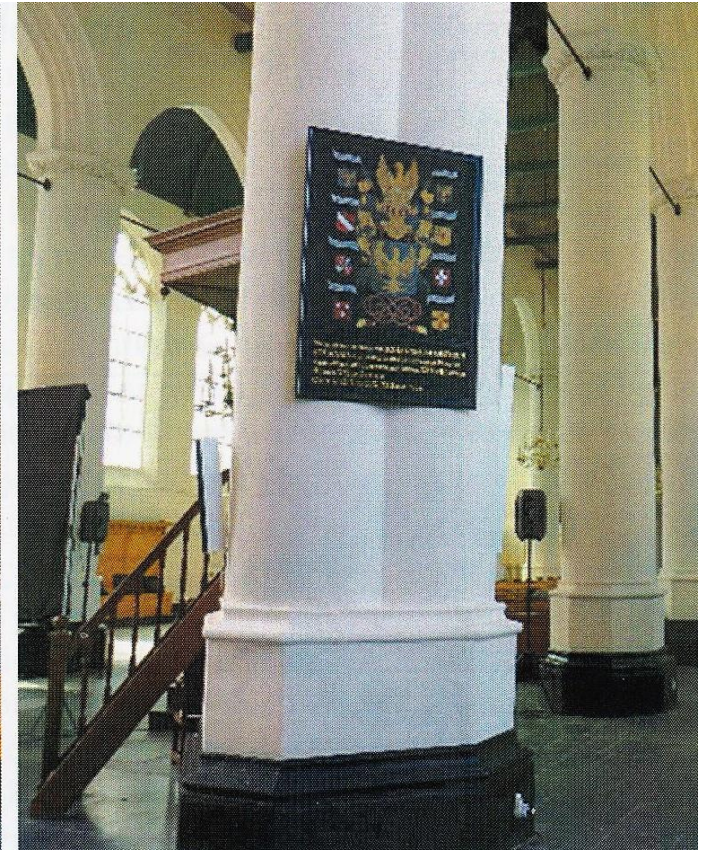
Johannes ab Oestrum - 1609

“DRIE ROUWBORDEN UIT BEGIN 1600 WEER TERUG IN DE GROTE KERK
TE WIJK BIJ DUURSTEDÉ”.

Blazoen, kwartaalblad voor heraldiek en zegelkunde.

1e jaargang, nr. 4. Okt - Nov - Dec 2015. Blzn 89 t/m 94.

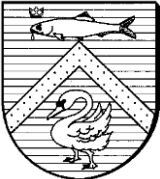
**Rouwboarden uit 1617, 1612 en 1609
Grote Kerk te Wijk bij Duurstede**

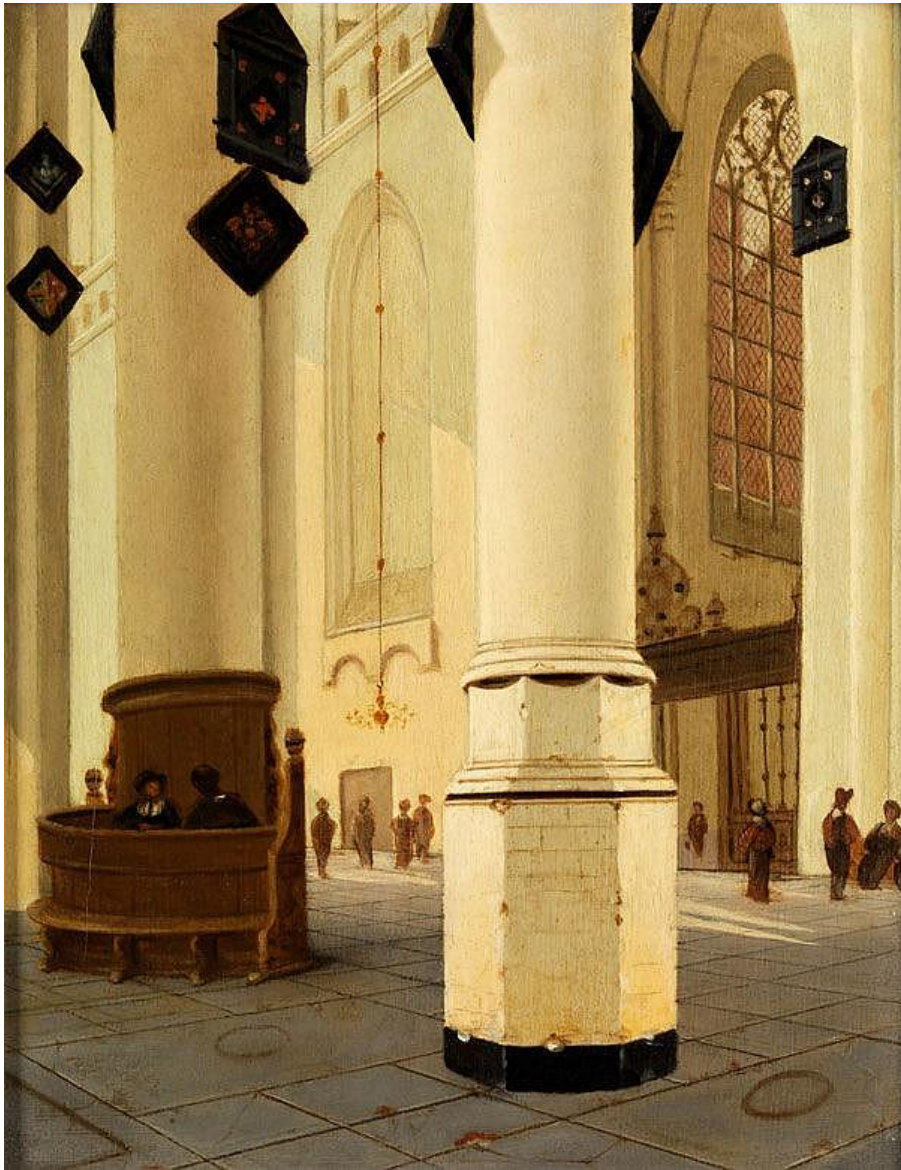

Pieter Jansz. Saenredam (1597-1665)

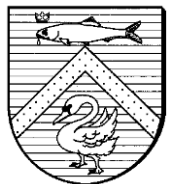
(De hond plast tegen de pilaar)

Alkmaar

Pieter Jansz. Saenredam (* 1597- † 1665)

Hollands kerkinterieur - 1659

Rutger van Langeveldt

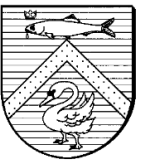
Rouwbord met baby's als
"schild" - dragers

Ouderling is voorlezer

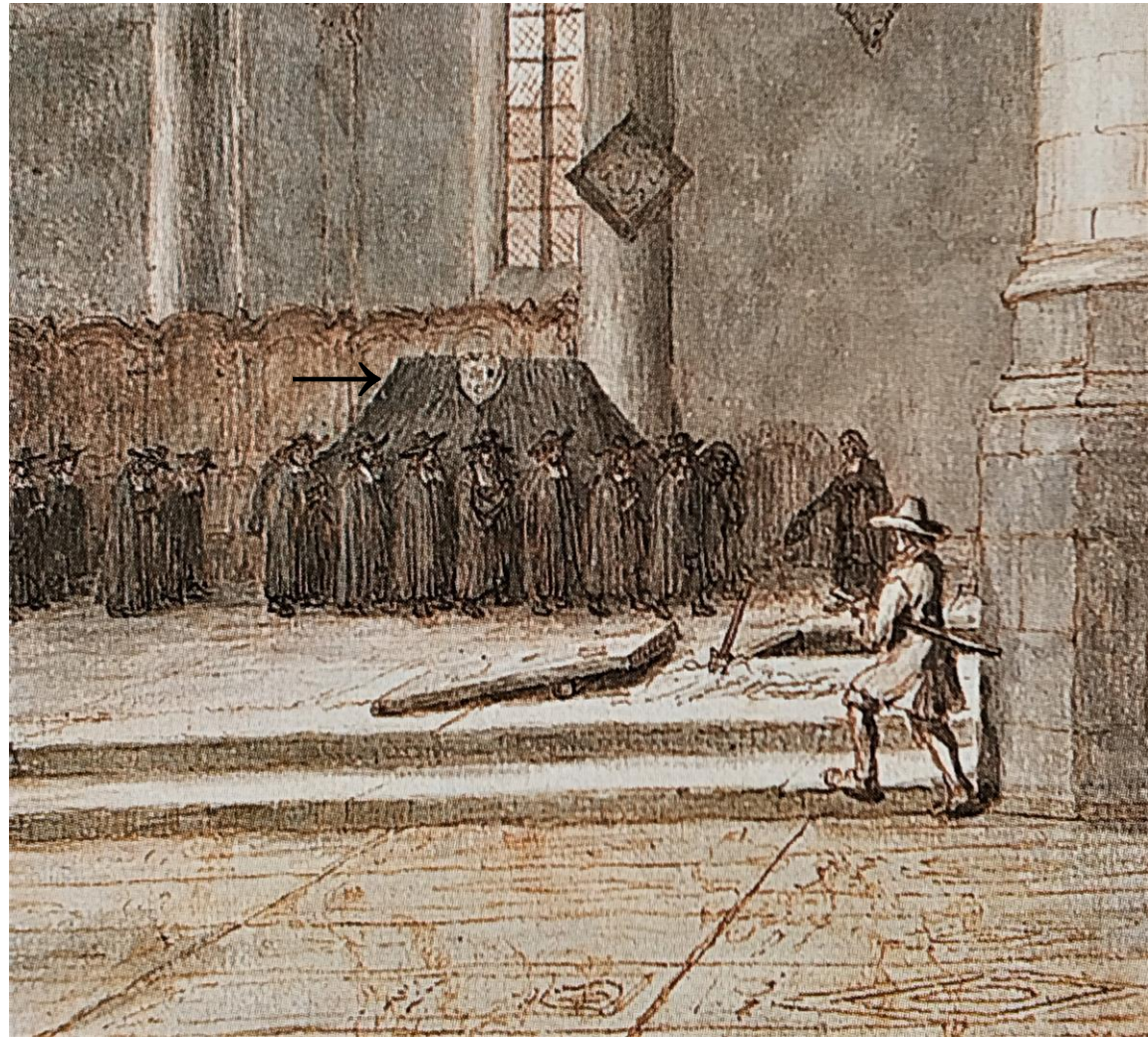
De predikant gaat de trap op naar
de preekstoel

Zelf stoelen meebrengen

Hond en positie van de kinderen

Wapen op affuit

Begravenis in de Grote kerk te Alkmaar. 1692
Lambert Doomer (1624 - 1700)
Teylers Museum te Haarlem

De grote of onze Lieve-Vrouwekerk te Dordrecht
Epitaaf van Pompejus de Roovere,
heer van Hardinxveld en
burgemeester van Dordrecht

Praalgraf van luitenant-admiraal
Maarten Harpertsz. Tromp
(* 1598 - † 1653)
in de Oude kerk te Delft

Petruskerk Pieterburen

Petruskerk Pieterburen

Tekst aanvullen

Van de overblijfselen van de Friese adel is de collectie (van 16) rouwborden in de kerk van Hegebeintum een erg opvallende.

Van de overblijfselen van de Friese adel is de collectie rouwborden in de kerk van Hegebeintum een erg opvallende.

De Welgeboren
Juffer Johanna Maria van
Nijsten Aetatis 73 Jaaren
Obijt den 20 April
1748

OBiIT. DEN 20. APRIL 1748

Symbolen:
Zandloper, schedel, Zeis Engeltjes en
(Burger) kroon

MDCCLXXXV

Den Welgeboren Heer
 Daniel de Block de Schepper
 in leeven Jüri Utriusque studiosüs
 Aan 's Lands Hoogeschool te Franeker
 Oüd XX Jareren XI Maanden
 XVII dagen.

OBiit. DEN XXIIDECEMBUS
 MDCCLXXXV

Symbolen:
 schedel, knoken
 Wapen gedekt met een aanzierende
 traliehelm, schimmels als
 wapendragers

Daniel Imilius de Schepper
 geboren op 6 januari 1765,
 Kind van: Imilius Josinus Abrahams Schepper

Moses met de stenen tafelen / 10 geboden
Aldtsjerk of Oudkerk (tussen Dokkum en Leeuwarden)

Rouwboard van de weduwe Francine Workoem,
 gehuwd geweest met Ottho van Haften
 (heraldisch rechts het wapen (de Cock) van Haften,
 heraldisch links Workoem)

Rouwboard van Jacobus van Werven en zijn
 echtgenote Maria Agnes (Maria Anna) Pleugmakers

Het wapen Van Hoensbroek.

De beschrijving van het rouwbord luidt:

Van zilver met drie dwarsbalken van keel, over alles heen een leeuw van sabel, getongd en gekroond van goud

Naar rechts gewende gekroonde traliehelm; dekkleden groen gevoegd van zilver.

Helmteken: een uitkomende hond

De basis van het wapen op het rouwbord is goud in plaats van zilver.

De dekkleden zijn rood gevoerd van zilver.

Omdat de familienaam Van Hoensbroek wordt gevoerd tevens het wapen van de graven van Hoensbroek afgebeeld. De kleuren van wapen en dekkleden zijn rood en zilver. Het helmteken is hier een uitkomende, gekroonde leeuw. We hebben hier te maken met twee verschillende families

Wapen graven van Hoensbroeck

Mgr. Drs. Harrie M.G. Smeets, 24e bisschop van Roermond

Ridder in de Orde van het Heilig Graf van Jerusalem

Geboren te Heerlen, 22 oktober 1960

Overleden te Roermond, 20 december 2023.

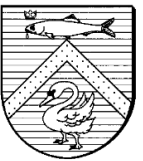
Het wapen van de bisschop van Roermond is een goed voorbeeld van een RK-geestelijke waarbij de heraldische kentekenen van een bisschop duidelijk kenbaar zijn. (Bisschop: 6 groene kwasten)
(Wapen: Jerusalemkruis met Aartsengel Rafaël)

De vorm van rouwborden en de heraldische kenmerken van RK-geestelijken is ook de herkennen in het wapenbord van de (aarts-) bisschop van Gent (België); aanwezig in de St. Baafskathedraal te Gent

*

Rouwbord en grafplaat van
Leonce-Albert van Peteghem
in de crypte van de Sint
Baafskathedraal te Gent (België)
28ste bisschop van Gent

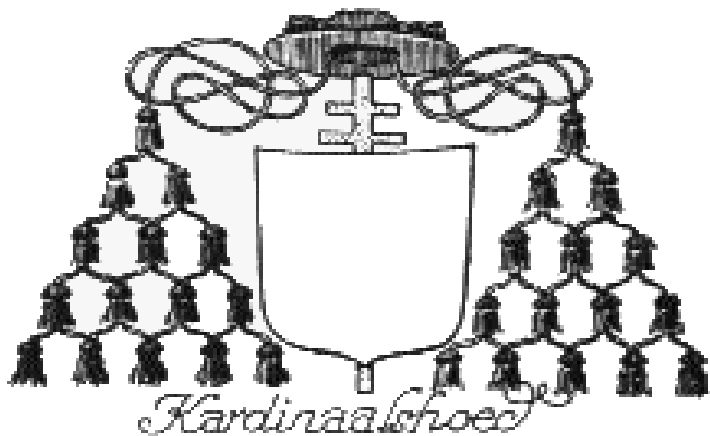
Heraldisch kenteken van een aartsbisschop: 10 groene kwasten.

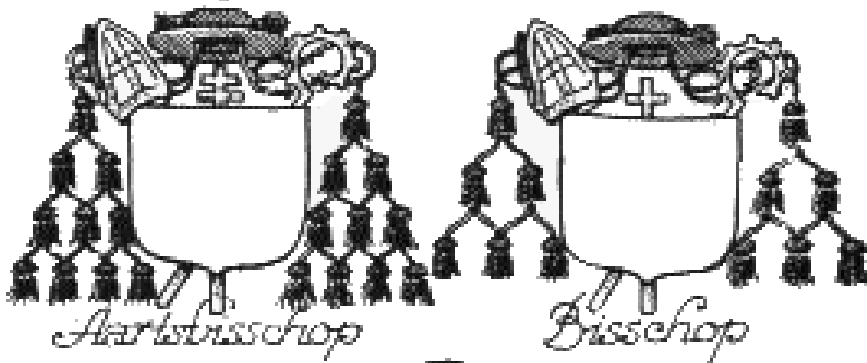

Patrick graaf d' Udekum d' Acoz (1936 - 2008)
(Vader van de Belgische koningin)

Kardinaalshoed

Aartsbisschop

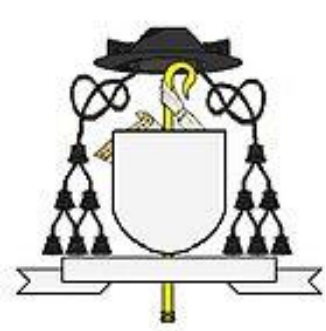
Bisschop

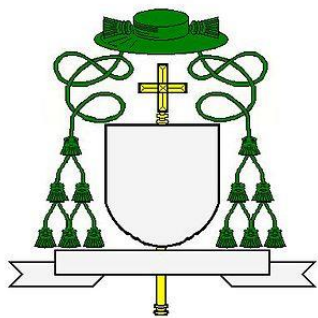
Abt

Heraldische kentekenen

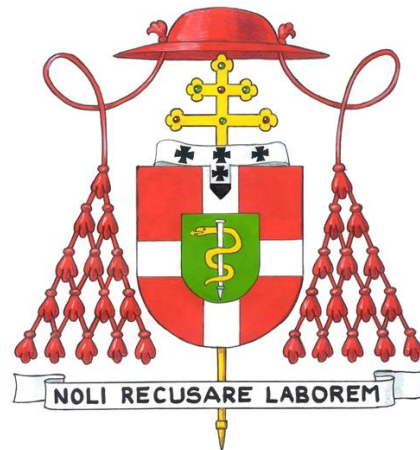
Wapen abt

Wapen bisschop

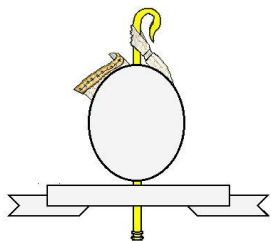
Aartsbisschop

Kardinaal Eijk
met pallium

Kardinaal - Camerlingo

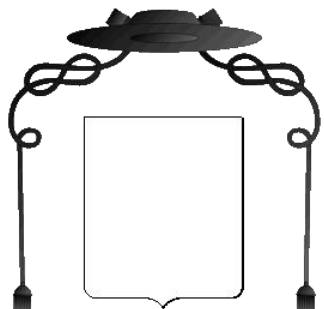

Wapen abdis

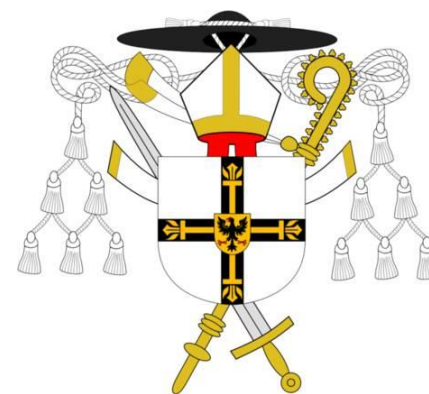
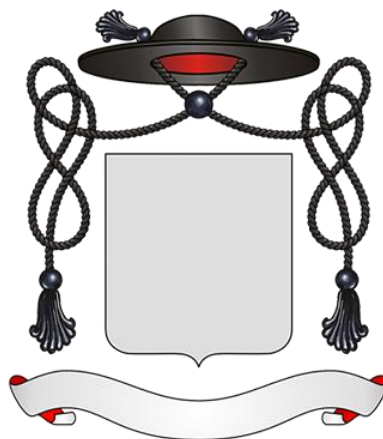

Pontificale hoeden. De hoed boven het wapen van een rooms-katholieke geestelijke geeft door middel van de kleur en het aantal kwasten, dat aan weerszijden van de hoed aan koorden bevestigd is, de geestelijke rang aan.

<i>Aartsbisschopshoed</i>	(10 kwasten)
<i>Bisschopshoed</i>	(6 kwasten)
<i>Curatorenhoed</i>	(1 kwast)
<i>Dekenhoed</i>	(3 kwasten)
<i>Kanunnikhoed</i>	(3 kwasten)
<i>Kardinaalshoed</i>	(15 kwasten)
<i>Priesterhoed</i>	(1 kwast)

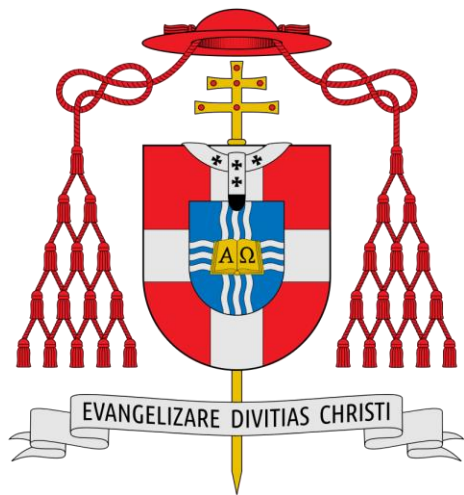

Wapen monnik / diaken / priester

Wapen van een abt
Duitse orde

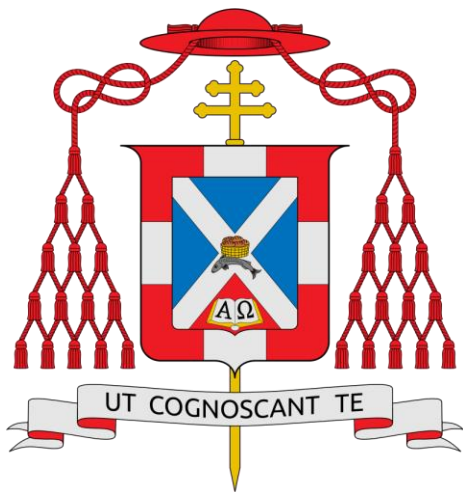

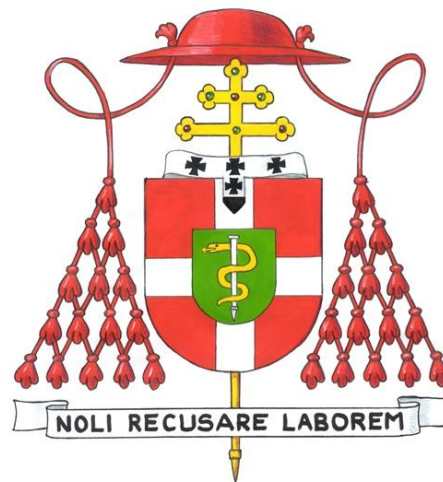
Alfrink

Willebrands

Simonis

Eijk

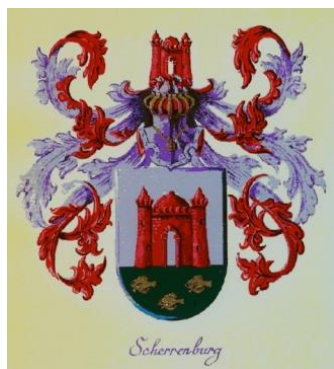
*

De vormen van een wapen.

(c) www.zegebring.info

Heraldiek

Wat is een wapen ?

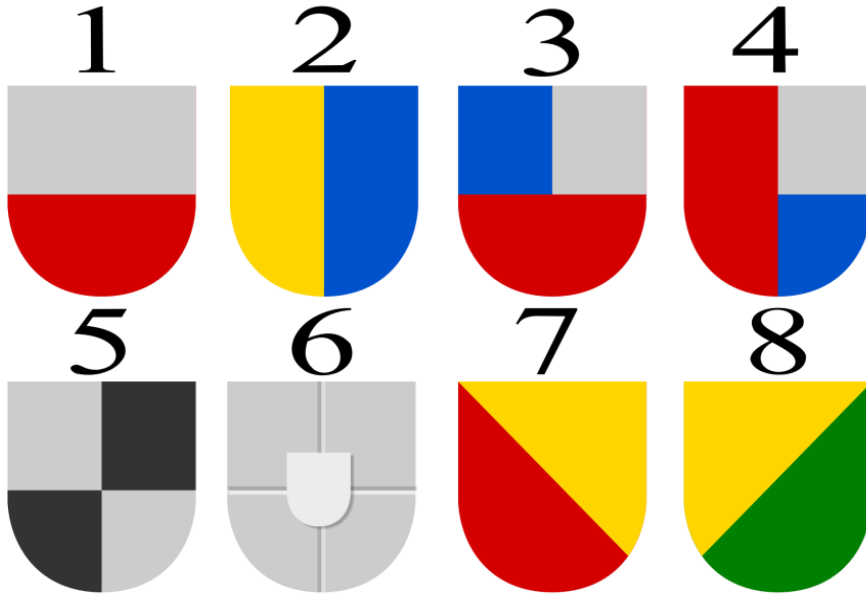
Definitie van Von Ulmenstein:

Wapens zijn gekleurde, erfelijke of blijvende kentekens van een familie of gemeenschap, van zinnebeeldige betekenis en voorgesteld als het afweerwapen van een middeleeuwse krijgsman namelijk SCHILD, HELM, HELMTEKEN en DEKKLEDEN.

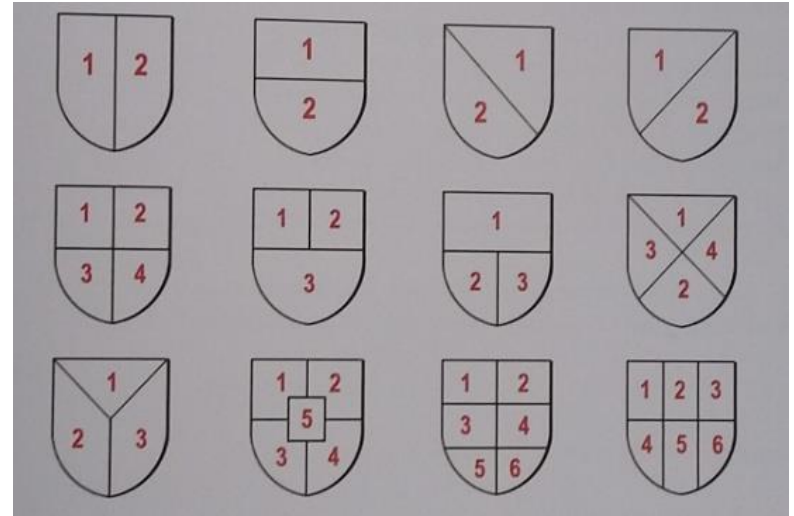
Wat is heraldiek ?

Heraldiek is de wetenschap die zich bezighoudt met de bestudering van het ontstaan, de ontwikkeling, de betekenis en de toepassing van wapens, maar ook het op juiste wijze beschrijven van wapenen (= blazoenering) en het op kunstzinnige wijze afbeelden daarvan. (wapenkunde - wapenkunst)

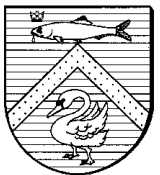

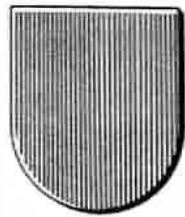
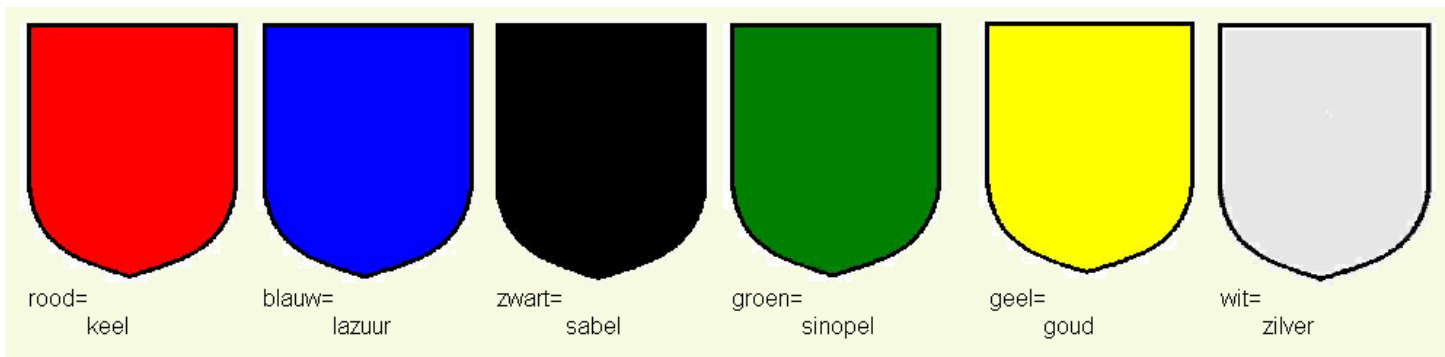

 zilver goud sable azuur keel sinopel

Waaruit bestaat een wapen ?
 Welke wapen indeling zijn er ?

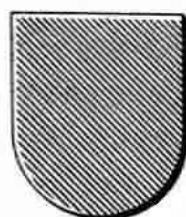

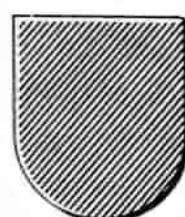
rood

blauw

groen

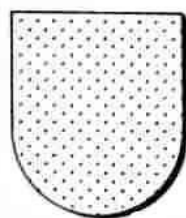
purper

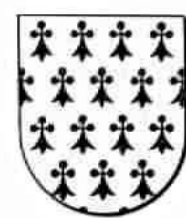
zwart

zilver (wit)

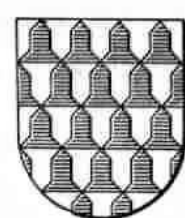
goud (geel)

hermelijn

tegenhermelijn

vair

Welke heraldische kleuren en arcering worden gebruik ?

www.familiewapen.net

helmtteken

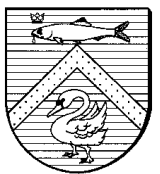
wrong

helmkleden

helm

schild

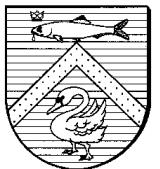
Welke heraldische onderdelen maken een schild compleet ?

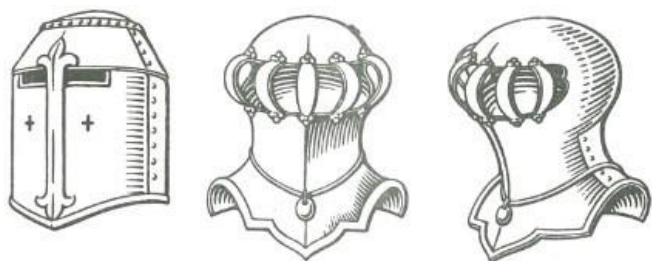
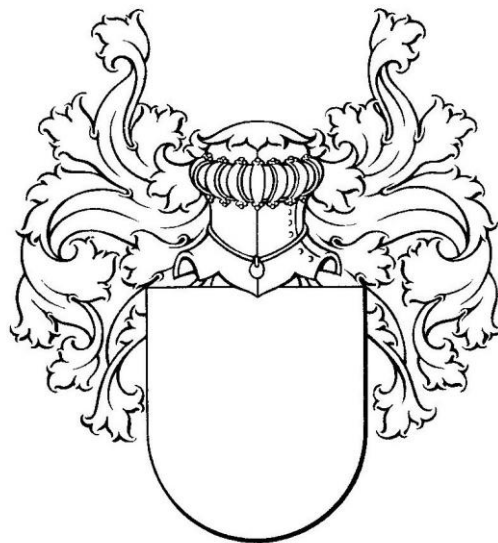
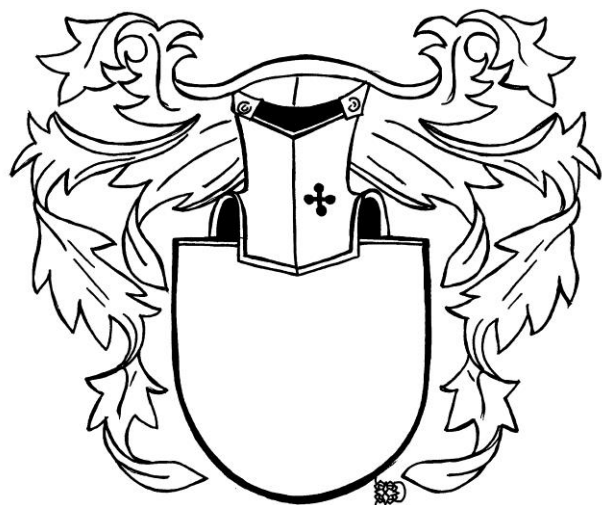

Welke heraldische onderdelen maken een schild compleet ?

Infoblad: steekhelm / toernooihelm
burgerlijk / adellijk

ADEL EN HERALDIEK IN DE NEDERLANDEN

ADELLIJKE IDENTITEIT
EN REPRESENTATIE

Redactie
REDMER ALMA
CONRAD GIETMAN
ALBERT MENSEMA

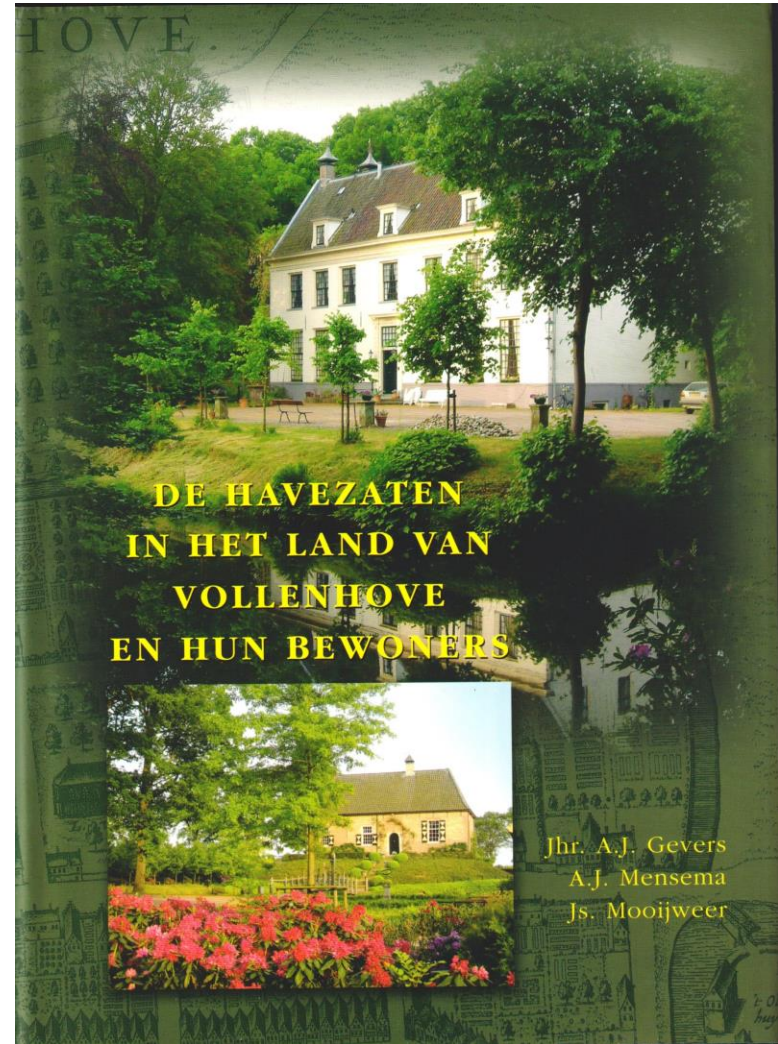
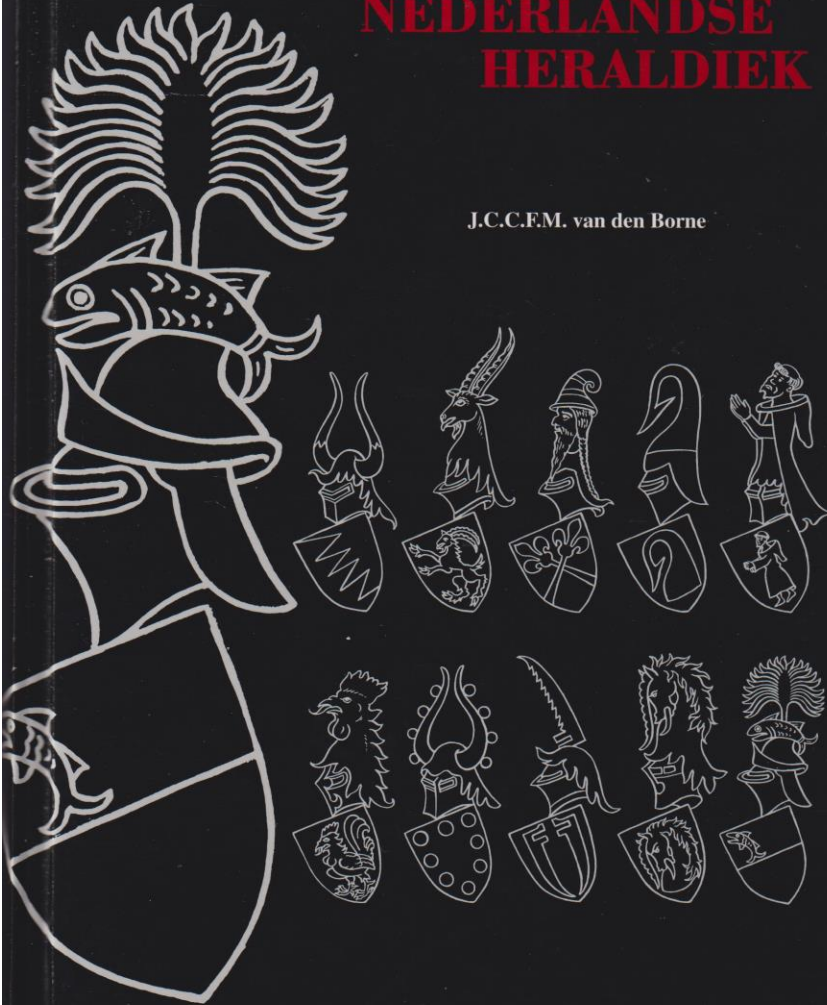

Geraadpleegde bronnen

BIBLIOGRAFIE VAN DE NEDERLANDSE HERALDIK

J.C.C.E.M. van den Borne

DE HAVEZATEN IN HET LAND VAN VOLLENHOVE EN HUN BEWONERS

Jhr. A.J. Gevers
A.J. Mensema
Js. Mooijweer

Blätter der „Maus“

Gesellschaft für Familienforschung e. V., Bremen

13. Heft/November 1995

Die Gräber im Bremer St. Petri Dom

Die Gräber im Bremer St. Petri Dom.

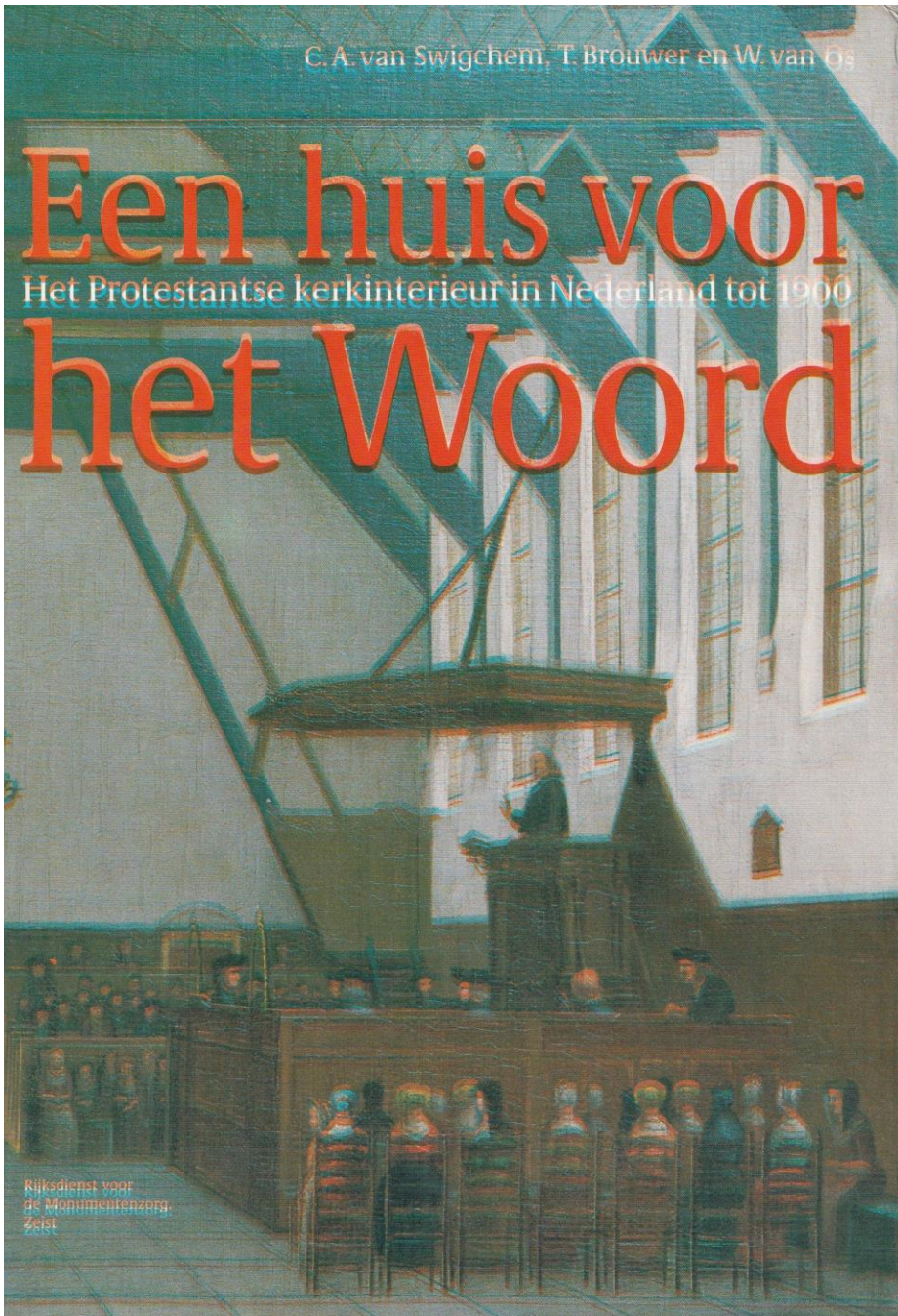
Ein biographische, genealogische,
soziologische und heraldische
Aufarbeitung der dort Begrabenen

C. A. van Swigchem, T. Brouwer en W. van Os

Een huis voor het Woord

Het Protestantse kerkinterieur in Nederland tot 1900

Rijksdienst voor
de Monumentenzorg
Zeist

Een huis voor het Woord

Het Protestantse kerkinterieur in Nederland tot 1900

Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1984
Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist

MAGAZINE VOOR FAMILIEGESCHIEDENIS

gen.

+ Dossier
Dood &
begraven

Bidden voor
Ket en zijn wyff

Adellijke affectie
per post

Anti-Joodse
Familiantenwet

De kunst van het sterven

JAARGANG 28 • NUMMER 3 • SEPTEMBER 2023

GEN.

Jaargang 28, nummer 3 september 2023

De kunst van het sterven.

Dossier Dood & begraven.

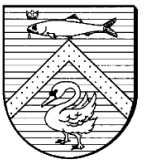
Memoriecultuur op het middeleeuwse platteland

De Nassau's in de Grote Kerk van Breda
Uitingen van dynastiek zelfbewustzijn

Pronk Praal

Grafmonument Van Assendelft.
Dirk van Assendelft & Adriana van Nassau 104

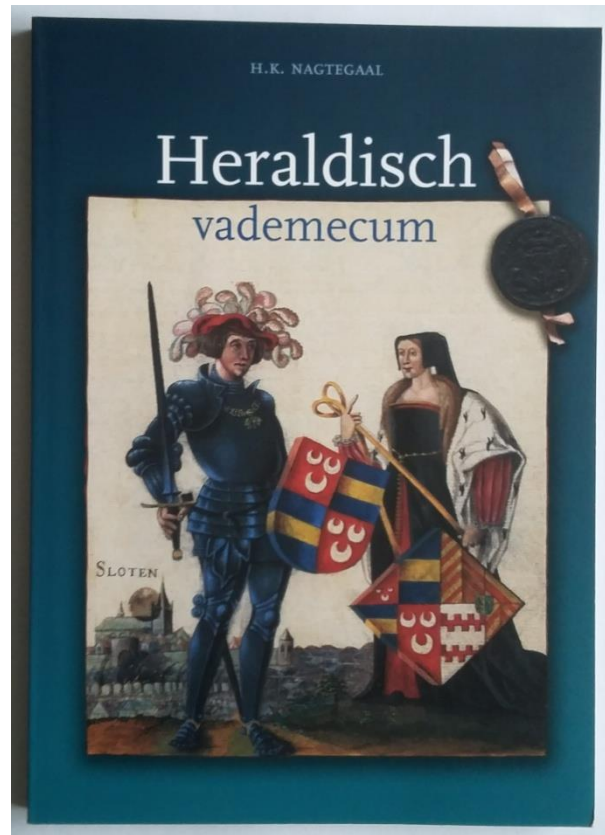
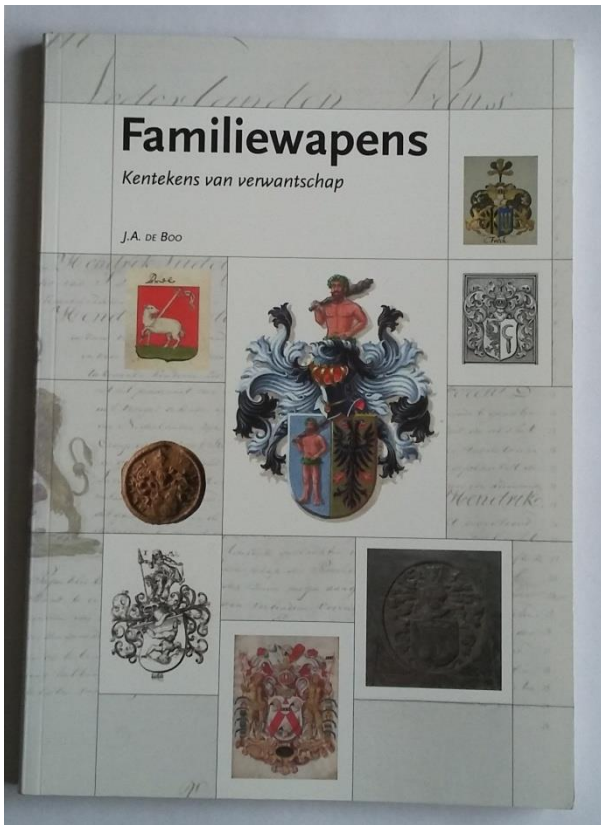

Heraldiek.
Rouwborden in de kruisgang van de
Onze Lieve Vrouwekerk van Maastricht.

Het Wapen van Mgr. Drs. Harrie M.G.
Smeets, 24e bisschop van Roermond.

Familiewapens Kentekens van verwantschap. J.A. de Boo

* CBG 2008 - ISBN 978-90-5802-058-1

Heraldisch vademecum H.K. Nagtegaal

* CBG 2003 - ISBN 978-90-5802-030-4

Familiewapens Zoeken - ontwerpen - registreren. H.K. Nagtegaal

* CBG 2007 - ISBN 978-90-5802-0259-8

Heraldisch Tijdschrift

PERIODIEK VOOR WAPEN- ZEGEL- EN VLAGGENKUNDE VAN HERALDIK NGV

JARGANG 21 NUMMER 2 – APR | MEI | JUNI 2015

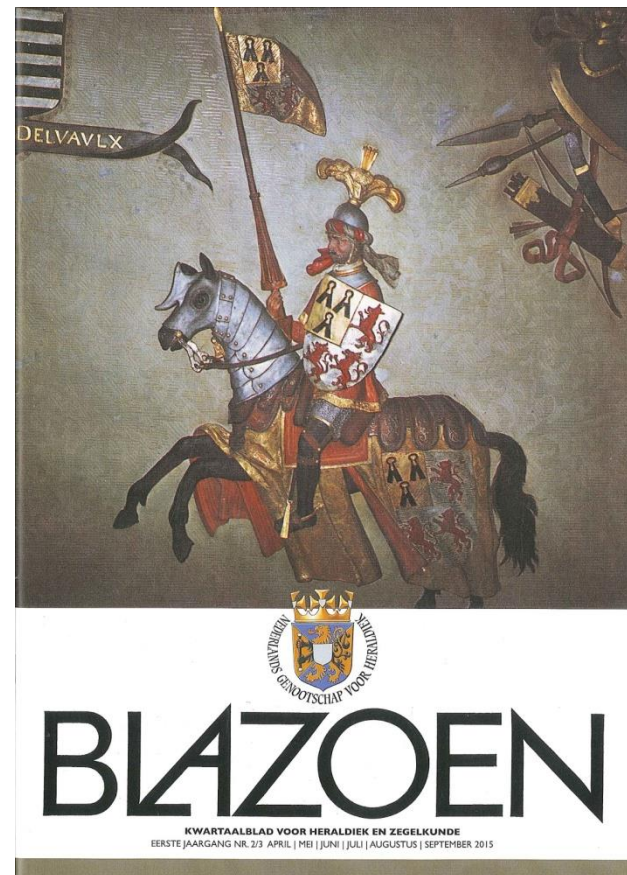
Heraldisch Tijdschrift

PERIODIEK VOOR WAPEN- ZEGEL- EN VLAGGENKUNDE VAN HERALDIK NGV

JARGANG 22 NUMMER 2 – APRIL | MEI | JUNI 2016

Het Nederlandse tijdschrift t.b.v.
Heraldiek en Zegelkunde

Johanniternieuws – jaargang 61, nr. 238 juni 2009
Themanummer Wapenborden (adel)

Ten geleide

Een bijzonder nummer van *Johanniternieuws* voor een bijzondere gelegenheid. Ter ere van het 100-jarig bestaan van onze Orde in Nederland heeft de redactie, in overleg met het kapittel, besloten een extra nummer van *Johanniternieuws* uit te geven. Dit themanummer staat geheel in het teken van heraldiek ofwel wapenkunde. Ridderlijke orden en heraldiek zijn al eeuwen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ontstaan in de middeleeuwen om in harnassen 'ingepakte' ridders te herkennen, leeft de heraldiek heden ten dage nog steeds voort in de vorm van familiewapens als herkenningssymbool van een bepaalde familie. Het waren de herauten die al in vroege tijden de wapens in boeken optekenden; enkele fraaie middeleeuwse wapenboeken zijn in bibliotheken en archieven nog te vinden.

Ook binnen de Johanniter Orde heeft de heraldiek een lange traditie. Het was dan ook al enkele jaren een vast rechtssidder jhr Sigismund de Ranitz en ondergetekende om eens in de voetsporen te treden van de middeleeuwse herauten en een wapenboekje uit te geven over de Johanniter Orde. Beiden zijn wij in heraldiek geïnteresseerd, hij vanuit artistiek en professioneel oogpunt (veel van de wapenborden in de kanselarij zijn van zijn hand) en ik vanuit historisch perspectief. En nu deed de gelegenheid zich voor, als herinnering aan het eeuwfeest.

Het idee was om van alle geslachten waarvan in de afgelopen honderd jaar, één of meerdere leden lid geweest zijn van de Johanniter Orde in Nederland, het familiewapen op te nemen. Ten eerste zoveel mogelijk afbeeldingen van de wapenborden zoals die in de kanselarij hangen, en ten tweede een andersoortige afbeelding van de wapens van die leden waarvan geen wapenbord in de kanselarij aanwezig is. Sigismund de Ranitz heeft hiervoor alle (historische) ledenlijsten van de Orde nageplozen en op basis daarvan een lijst samengesteld met 239 namen! Dit waren er veel meer dan wij dachten. Toen vervolgens bleek dat van deze 239 geslachten er 'slechts' van 75 een wapenbord aanwezig is, hebben wij ons plan bijgesteld. Wij besloten om alleen de aanwezige wapenborden op te nemen en voor het overige een lijst met namen van families waarvan geen wapenbord aanwezig is. Wapenbeschrijvingen hebben wij achterwege gelaten; daarvoor zijn andere bronnen beschikbaar, zoals het Nederlands Adelsboek.

Naast afbeeldingen van wapenborden zijn tevens enkele artikelen opgenomen over de geschiedenis van de heraldiek en de ontwikkelingen binnen onze Orde. Het artikel over 'Ontwikkelingen in de heraldiek' is van de hand van de heraldicus en genealoog de heer Christoph ten Houte de Lange, die zo vriendelijk was speciaal voor dit jubileumnummer een bijdrage te leveren. De overige artikelen zijn van mijn hand. Namens de redactie van *Johanniternieuws* wens ik u veel lees- en kijkplezier.

Tom Versélewel de Witt Hamer

Afbeeldingen uit het wapenboek van de heraut 'Gelre'. Claes Heinen is als heraut van het hertogdom Gelre bekend geworden vanwege zijn prachtige wapenboek, 2e helft 14e eeuw.

VAN AKEN NAAR HEDEN

GEZAMENLIJKE UITGAVE

VAN DE KAREL DE GROTE-NUMMERS

VAN 'GENS NOSTRA' 1968, 1990 EN 1991

vermeerdert met

ADDENDA ET CORRIGENDA

en

REGISTERS

Nederlandse Genealogische Vereniging
Amsterdam 1994

JAARGANG 29 No. 910/11 SEPTEMBER/OKTOBER/NOVEMBER 1968
Hoofdredacteur: P. L. H. Crasborn, Postbus 976, Amsterdam-C.
Administrateur van de Contactafdeling: C. Roodenburg, Iordenstraat 61, Haarlem.
In Secretaris der N.G.V.: H. J. Schoonderwoerd, Postbus 976, Amsterdam-C.
Contributie (minimum f 15,- p. j.) en alle andere betalingen te storten op Postgiro-
rekening 547064 ten name van de Penningmeester der N.G.V. te Wormerveer.

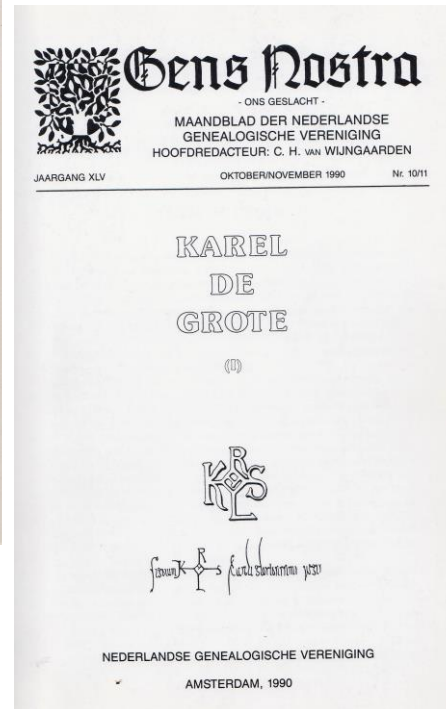
768 KAREL DE GROTE 1968

Er zijn gebeurtenissen, waarbij de tijdgenoot direct beseft dat deze van wereldhistorische betekenis zullen zijn en blijven; er zijn er ook, waarvan de draagwijdte eerst jaren en jaren later duidelijk wordt. De gebeurtenissen van het jaar 768 — de dood van Pippin III en de troonsbestijging van zijn zoons Karel en Karloman — behoren onmiskenbaar tot deze laatste groep. Want ook al kozen de monniken van St. Denis voor hun optekening dezer voorvallen, zoals van hen verwacht mocht worden, alleszins gepaste bewoordingen, het moet voor hen en hun tijdgenoten toch wel de vraag zijn geweest, wat er uit deze zoveelste Frankische rijksdeling zou voortvloeien. De vader was een politiek zeer bekwaam vorst geweest, de grootvader daarnaast ook militair, maar wat zou de toekomst brengen? Velen hunner hebben nog mogen beleven, dat dit jaar het begin bleek te zijn geweest van een waarlijk grote regering, ja zelfs zozeer, dat hij reeds bij zijn leven magnus, de grote, werd genaamd. Belangrijker echter nog is, dat zijn regering, hoe glansrijk ook, niet slechts een voorbijgaande episode is geweest, maar dat (zoals Calmette het eens formuleerde) „Karel het voorrecht heeft genoten, dat al zijn handelingen, wat zij ook betroffen, tot in alle eeuwen daarna hun uitwerking hebben”. Dat dit (het zij hier met een zachte, maar goed bedoelde ironie gezegd) ook op genealogisch gebied geldt, moge dit nummer U aantonen.

v. E.

241

JAARGANG XLV OKTOBER/NOVEMBER 1990 Nr. 10/11

KAREL
DE
GROTE

(II)

KGS

Stamboom Karel de Grote

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

AMSTERDAM, 1990

JAARGANG XLVI NOVEMBER/DECEMBER 1991 Nr. 11/12

KAREL
DE
GROTE

(II)

KGS

Stamboom Karel de Grote

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

AMSTERDAM, 1991

Afstammingsonderzoeken naar Karel de Grote
Werkgroep Middeleeuws Vlechtwerk (Afstammingslijnen tot ± 1700)

Gens Nostra

Nederlandse Genealogische Vereniging
60 jaar / 1946-2006

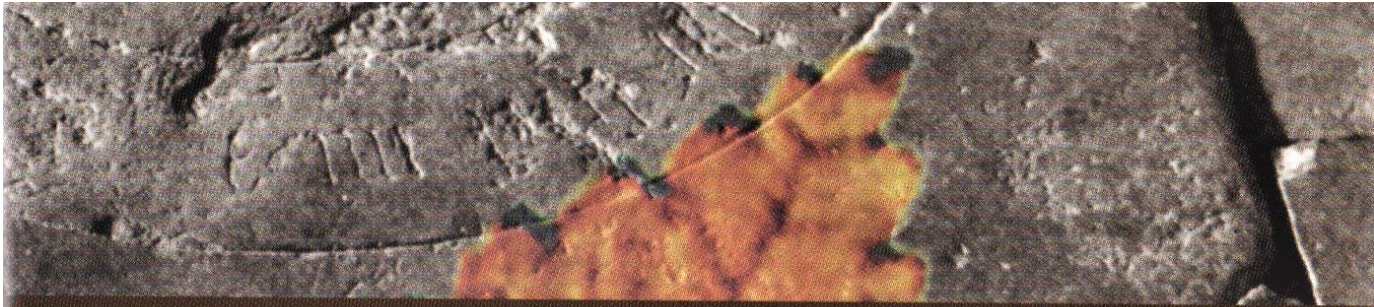

GENS NOSTRA
tijdschrift van de
Nederlandse
Genealogische
Vereniging

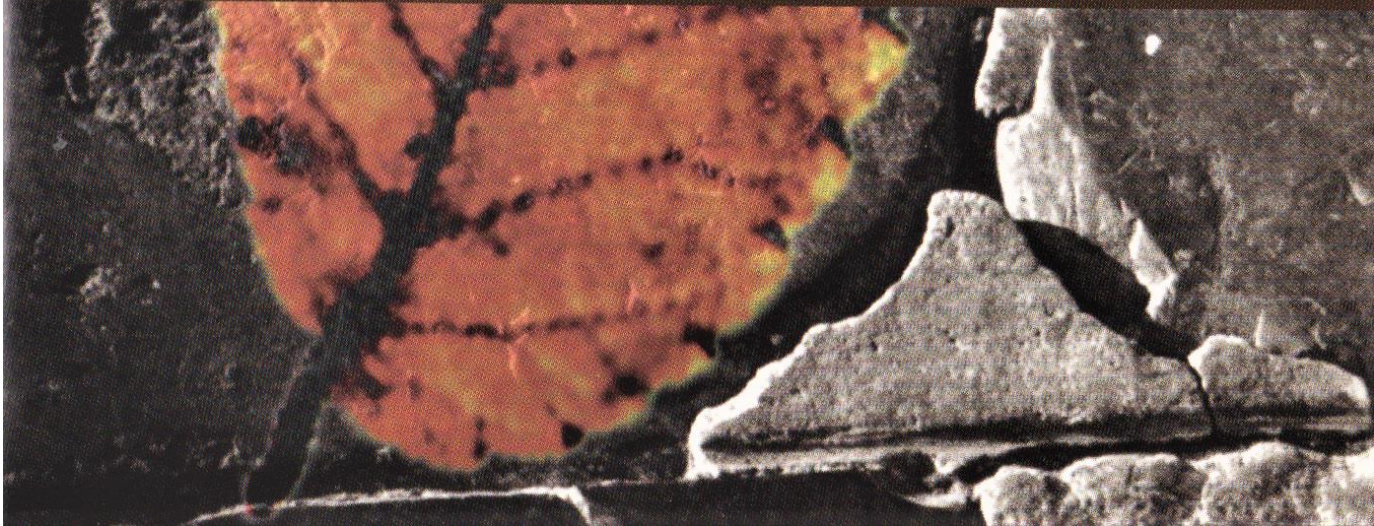

GENEALOGISCHE EN HERALDISCHE
G E D E N K W A A R D I G H E D E N
IN EN UIT DE KERKEN VAN NEDERLAND

Mr. P.C. Bloys van Treslong Prins & Mr. J. Belonje

Stichting
Historic
Future

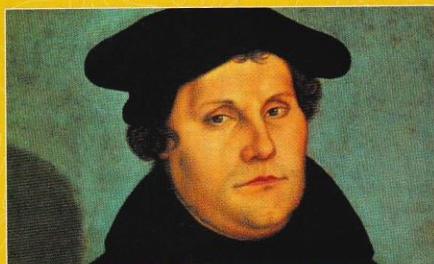

Jaargang 43
nummer 4
december 2017

Martinus

Mededelingen
van de
Werkgroep
Genealogisch
Onderzoek
Duitsland

Gens Germana

Werkgroep
Genealogisch
Onderzoek
Duitsland

www.wgod.nl

Jaargangen
1975 - 2023
digitaal

Gens Nostra

Tijdschrift voor familiegeschiedenis,
heemkunde, genetica en heraldiek

Jaargang 77
nummer

5
september
oktober
2022

- Onderzoek doen naar wapenbrieven en adelsdiploma's
- Erfgooiersfamilie Stam in kaart gebracht

ngv
Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Gens Nostra

Tijdschrift voor familiegeschiedenis,
heemkunde, genetica en heraldiek

Jaargang 78
nummer

2
maart
april
2023

- Anne Vermeer:
Op zoek naar een vader (DNA)
- De 'keizerskroon' in Nederlandse
gemeentewapens

ngv
Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Het
Haagse handschrift
van heraut Beyeren

W as p u   m i e r   b e e l   d e   d e   d e   d e
 t e g e n e   p e r   d e   d e   d e   d e
 W a e n e   m i e t   v a n e n e   t a l e
 F i e d e   c o n s i l i e   k a n d e r   h e r e n   a l
 F i e d e r   w a r e   z o n d e r   g e t a l
 D e r o o p t i e n   e n d e   p e r   d e   d e   d e
 D e r   e d o l m a e k e n e   d e   d e   d e   d e
 D e r   u f a e n i e   d i e   v a n t e   f u r
 D e r   e n d e n   v r o e n e n   d i e   d e   d e
 F i e   d e   h i   m e r   g i l e   w i n n e n   w e l
 F e r   h i   e r   t e n   l e s t e n   d o n   b e l
 F i e   l a c i e r   d i e r   m a e n d e   v o r e n
 A l   l o n g t h e l d o n e   d e s   h e d e   l e   c o r e
 D a n   o m   d e e d   i n   s i n   g e l l e d e
 A n   g e d e   e n   u n   s i n t   J a c o p   m e d e
 F e n n e   m u e r e n   b e l l e n   n e d e r
 W e r   f i e r   q u a m e r   m a n   m   w e d e r
 W o c h   i s   s i   w o e f t   o p   d e s e n   d a c h
 W a n t   d o c   u i t g e v e z i j   v e r l o r e n   b a c h
 Q u a m   m i e   C o n s t a n t i j n   H u y g e n s   I n s t i t u u t
 F e n   z w a r t   w a t e r   e n d e   a l   d a r
 V e r o u f   d i e   f u r   n o c h   i s t   a l   d a m
 D a r   m e n   v m e   z w a r t e   d i f f e s e   d a m
 Q u i l o n t   h o e   m e n   d i e   s t e d e   n o o n e

Hs: Den Haag,
Koninklijke Bibliotheek
131 G 37

Wapen van Dirk I graaf van Holland

Gerd Scharfenberg / Günter Thiede

Lexikon der Ordenskunde

Von Adlerschild bis Zitronenorden

 BATTENBERG

Lexikon der Heraldik

Von Apfelkreuz bis Zwillingsbalken

 BATTENBERG

Index heraldische termen
Index ridderorden /
(krijgs- / verdiensten-)
medailles

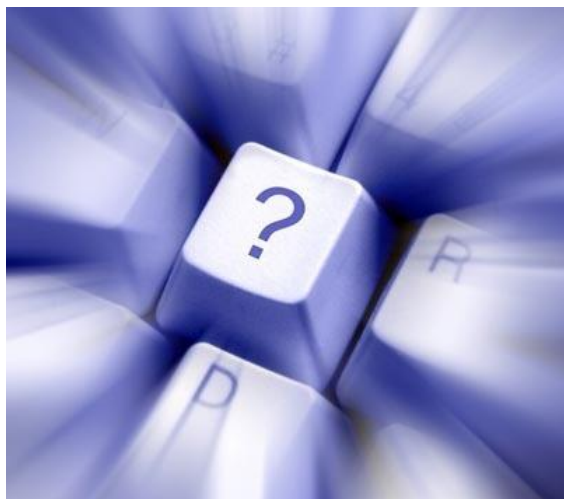
Andere PPT-presentaties over:
Adelsdiploma's - Wapenbrieven
en
Ridderorden en Medailles

v
r

v r a g e n

g
e
n

Vragen:

Telefoon : 0320 - 245806 / 06 - 24677044

Email : fred51vanderzwan@ziggo.nl
vanderzwanfred@gmail.com

© Scéveninghe
Lelystad, 10 oktober 2024.

